VLAAMS ARTSEN VERBOND

PERIODIEK

Driemaandelijks tijdschrift van het Vlaams Artsenverbond
juli - augustus - september 2021 - (76ste jaargang) P006193

bpost
PB-PP | BC9497
BELGIE(N) - BELGIQUE

NOTEER NU REEDS IN UW AGENDA!
Symposium 16 oktober 2021
KBC Brussel-"Na Corona eindelijk een zelfstandig Vlaamse Gezondheidszorg"

KBC IBAN nr.: BE22 4073 0622 5147
Secretariaat VAV: Dascottelei 78 2100 Deurne
Tel. 0468-309334 (NIEUW NUMMER)
e-post: info@vlaamsartsenverbond.org
webstek: www.vlaamsartsenverbond.org
Het secretariaat is open op
dinsdag en donderdag (9 u-17.30 u).

RAAD VAN BESTUUR
Voorzitter: Lieve Van Ermen
Ondervoorzitter: Jan Dockx (cultuur)
Secretaris: Bart Garmyn
Penningmeester: Geert Debruyne
Leden: Chris Geens, Frank Goes (hoofdredacteur *Periodiek*), Eric Ponette*,
Jan Van Meirhaeghe*

RAAD VOOR ADVIES
prof. dr. D. De Looze, UGent
prof. em. O. Steeno
prof. em. A. Baert
prof. dr. Ph. Vandekerckhove, Rode Kruis Vlaanderen
prof. dr. D. Brutsaert, UAntwerpen

PERIODIEK
Redactieraad: prof. dr. A. Baert, dr. J. Dockx, dr.L.Van Ermen, prof. dr. C. Geens, prof. dr. E. Ponette, dr. J. Van Meirhaeghe, dr. B. Garmyn
Verantwoordelijke uitgever: dr. F. Goes, Sionkloosterlaan 7, 2930 Brasschaat
Hoofdredacteur: dr. F. Goes

De gepubliceerde bijdragen verschijnen onder de verantwoordelijkheid van de auteurs.

Layout: www.xpair.be
Drukkerij: Jules De Winter, Bisschoppenhoflaan 216, 2100 Deurne, tel. 03/232.20.22, fax. 03/225.15.84

INHOUD

VOORWOORD 3
CITATEN 5
NIEUWS VAN ONZE LEDEN 6
SYMPOSIUM 8
POLITIEKE ACTUALITEIT 12
VAN UW HOOFDREDACTEUR 24
NIEUWS VAN ONZE LEDEN 25
(F)ACTUEEL 28
MEDISCHE ACTUALITEIT 30
CULTUUR
BOEKEN 32
TENTOONSTELLINGEN 36
FILM 38

Lidgeld vanaf 2021

Gedrukte Periodiek

Elektronische versie

Gewoon lid
100 80

Arts in opleiding of zonder praktijk
60 40

Artsenkoppel
140 120

Artsenkoppel in opleiding of zonder praktijk
80 60

Steunend lid
150

Voorwoord

VOORWOORD VOORZITTER

Ik was in Afghanistan in 2004 en was grote fan van Massoud: wil de nieuwe Massoud nú opstaan aub ?

Ik was arts vrijwilligster in Istalif voor het Vrouwenhuis van Moeders voor Vrede België (Jennie van Lerberghe) en Frankrijk en deed er consultatie ..ik was een uitgesproken fan van Massoud, de charismatische leider van de Noordelijke Alliantie tegen de Taliban , ex commandant van de Moedjahedien tegen de Russen ..
Hij prijkte op een grote affiche op een even legendarische site : het Olympisch sportstadion waar de trigger ontstond voor de Westerlingen om zich te bemoeien nadat clandestiene video's ons hier bereikten waarbij de Taliban standrechtelijke executies deden :mannen opgehangen aan de dwarsbalk van de goal en vrouwen in burka op hun knieën met een pistool van achter , laf in hun hoofd geschoten .
...ik zag de video ..
Massoud werd vermoord door twee "Belgische" Tunesiërs van Al Qaida , die zich als een journalist en een fotograaf voordeden en in het fototoestel zat ..een bom
Twee dagen voor 9/11 in 2001 ..een voorbode ?
2 jaar later kwam een klein meisje :een bedelares in Chickenstreet twee Amerikaanse soldaten tegemoet en ..onder haar kledij zat ..een bom
Twee zelfmoordaanslagen ter ere van Allah en een godsdienst met politieke doeleinden
De typische muts van Massoud is een pakol, die kocht ik in Chickenstreet , de Meir van Kaboul..voor 1 dollar..
We zouden er een nieuwe mode van moeten maken ..

Velen vragen me nu herhaaldelijk wat ik er van denk ..
Wat als ik met mijn rebellerende aard steeds grote witte Jeeps van Amerikanen in mijn stad gedurende 20 jaar zag rijden met verduisterde ruiten en grote 2 meter lange antennes voor contact met hoofdkwartier maar geen enkel contact met de lokale bevolking ?
De Fransen daarentegen hadden meer voeling met de mensen en ik zag ze thee drinken en palaveren over antiek kopen in achterwinkeltjes van Chickenstreet ..

Hebben we als Westerlingen niet teveel top to bottom gewerkt ?
Na een opvoeding , twintig jaar top to bottom, verwacht je toch dat het zaadje is gelegd om te kiemen ?
Zoals wij , ouders van twintigers , hen moeten kunnen " loslaten " ..zélfs als het faliekant uitdraait niet ? Maar dan moet je wel blijven coachen en hen niet abrupt lossen!

Ik ging in de boekhandel binnen op het enigste rondpunt dat Kabul kent ..waar de Noorse oorlogscorrespondente Asne Seierstad een boek over de familie schreef : " De boekhandelaar van Kabul"
De familie begon abrupt een proces tegen haar !
Toen ik binnenstapte werd ik meteen gevraagd :
" hoe ken je deze boekhandel ? Waarom kom je hier binnen ?"
Ik was beduusd om de waarheid te zeggen en zei dat ik wat in de boeken kwam rond struinen ..en zag een aldaar een beroemd , eerder berucht boek : het dagboek van een Russische soldaat , die schreef hoe ze moegetergd , verslaafd aan heroïne , meerderen geamputeerd tenslotte met duizenden terugkeerden ..
Russen en Amerikanen hebben het jarenlang geprobeerd en ...telkens kwam de machocultuur ingebed in islamisme terug ..ook na de foto's van de bekende minijupes van Afghaanse meisjes in de jaren 70 , ! Opgedrongen door het seculiere communisme ..ze faalden even goed..
Iedereen beet zijn tanden stuk op Afghanistan , bedenk ik..van Darius de Oudere, Alexander de Grote, Djenjis Kahn, Timur Lenk..en recenter :de Britten in hun "Great Game" in de negentiende eeuw en nadien de Russen , ISAF (NATO troepen) verlieten Afghanistan december 2014 en nu de US in allerijl..
Sinds 2015 gaven Belgen nog nadien ondersteuning aan de Resolute Support Mission tot 17/5/2021.
....
Waar komt die driving force nú evenwel vandaan ?

Is het niet vanuit Pakistan ? (in Urdu : stan : land van de " zuiveren " Paki !)

Waar kon Osama bin Laden , de leider van de " Taliban " Arabisch meervoud van talieb : leerling van de medressa Koranschool , zólang verborgen leven ? jawel in Pakistan !
Lees "De Taliban "van Ahmed Rashid (opgeleid in universiteit van Cambridge)
Waarover schreef de Franse filosoof auteur Bernard Henry Levy in
" Qui a tué Daniel Pearl ?"
Bloedstollend is het verhaal van de ontvoering én gefilmde onthoofding van de journalist Daniel Pearl van Wall Street Journal in 2002 .
Hij, Joods én Amerikaan moest dood omdat hij de link had ontdekt tussen Al Qaida en ISI (de geheime dienst van Pakistan) notabene geleid door Pakistaanse intellectuelen , opgeleid aan universiteiten in het Westen , onder andere in Londen !

Datzelfde Pakistan heeft ook hoog opgeleide wetenschappers én een atoombom !
Zoals Iran maar ....daarover horen we niet in USA omdat Israël niet de aartsvijand is ..
De "Hindoukush " aan de Chaiper Pass tussen India en Pakistan heet niets voor niets de "barrière tegen de Hindi " India : Die andere enorme staat die ook een atoombom heeft !

Is Afghanistan niet een bufferstaat tussen twee grote mogendheden zoals India en Pakistan ?
Zoals België een bufferstaat is en twee Wereldoorlogen over zijn grondgebied zag uitrollen ?
Daarom ook zijn de Afghani gewoon zo snel hun " kazak te draaien " omdat ze gewoon zijn hun neus naar de sterkste te richten , als twistappel tussen beide !

Ik las in de recente berichtgeving dat er reguliere Pakistaanse soldaten bij de invallende Taliban waren ..(?!) en wat deed de gouverneur ? Hij stuurde de lijken terug naar de families in Pakistan om ze een decente islamitische begrafenis te geven!

Mijn hart bloedt .. in Dari ..Jigar Kahn ..: ik ben intriest .. Waar we in het Vrouwenhuis van Istalif en elders satelietprojecten hadden en zo ons best deden voor het welzijn van de Afghaanse vrouw..
Afghanistan : dé slechtste plaats ter wereld om het lot te trotseren om met twee X chromosomen geboren te worden :
Geen feest , geen kado'tjes als je geboren wordt aan de ongelukkige vrouw die je voortbracht in barensweeën : je telt gewoon niet .
Als je op consultatie vraagt :"hoeveel kinderen heb je ?" Telt de moeder alleen haar zonen !
Als ik meewarig op een raadpleging naar de tandeloze vrouw van dertiger jaren kijk , ze ziet er haast zestig uit ..afgeleefd door talloze bevallingen en de man ernaast mijn blik volgt , zegt hij me :" tja , het wordt tijd dat ik een andere vrouw neem he ?!"
Zoals hier men bij een meewarige blik naar een aftands vehikel zegt : " tja..t'wordt tijd dat Ik een andere auto koop he ?"
Toen een locale arts voor me tolkte op raadpleging en ik vroeg vervolgens de patiënt : "ontkleed u zodat ik u kan onderzoeken ", verliet deze abrupt het kabinet :nooit raakte hij een vrouw aan , hoe kan je nu zonder palpatie een galblaasontsteking of appendicitis diagnosticeren ? Een tbc of een spastische bronchitis zonder te ausculteren ? Een schande ..zo onderzoekt men zelfs een hond niet !
Dit vond plaats toen de Taliban al weg waren en zit in hun cultuur ingebakken
.".men zou hem anders vermoorden in het dorp "was zijn repliek..

Afghanistan is niet één ethnie maar véle ..wat zullen ook de Hazari afzien ..de vrouwen zijn niet gesluierd en ze hebben een andere godsdienst , zijn afstammelingen van de Agha Kahn..zoals de Jezidi in Syrië en Irak onder de Daesch hebben afgezien .

Mijn hart bloedt ..en ik hoop van ganser harte dat een nieuwe Massoud mag opstaan :
Zijn zoon misschien ? Naamgenoot Ahmed Massoud ?
Rudi Vrancken zocht hem op en deed een interview met hem en hij zei dat hij er
" klaar" voor was .(in 2019)
Waar is de laatste ruiter ? Uit " Les cavaliers "van Joseph Kessel ?
In het Afghanistan dat ik in 2004 bezocht wilde ik de beroemde paarden zien van de bouzkachi .. voorloper van het polospel van Scapa en....ik zag géén enkele :
allen gedood in de bijna veertig jaren durende oorlogen en enkel ezels en mannen trokken de kar naar de markt !

Afghani herrijs : nu Bottom-up !

Vlamingen : herrijzen jullie nu ook ?
Na Corona .....eindelijk een zelfstandig Vlaamse Gezondheidszorg ?

Mis de wetenschappelijke analyse van uitmuntende sprekers en het daarop volgend debat niet op 16/10/21 in Brussel !

In de hoop u in grote getale te kunnen verwelkomen,

Lieve Van Ermen

CITATEN

verzameld
door
frank goes

De plicht gelijkt heel erg op
het geluk van de anderen.
Victor Hugo
1802-1885

We kennen ons geluk
pas als het voorbij is.
Sophocles
495-406 v.C.

Als je iets goeds ziet,
geef dan een compliment.
Als je iets fouts ziet,
bied dan je hulp aan.
Nelson Mandela

Gelijkheid is het resultaat
van menselijke organisatie.
We worden niet als gelijken geboren.
Hannah Arendt
1906-1975

Elke organisatie is zoals een fiets.
Als hij niet bolt, valt hij om.
Ernesto 'Che' Guevara
1928-1967

NIEUWS VAN ONZE LEDEN

Wederwaardigheden van een toezichthoudende arts in vaccinatiecentrum

In het begin waren het de oudjes geboren in '26 etc
Ik hield mijn hart vast voor beroertes, Voorkamerfibrillatie de novo, hypoglycemie etc etc

Maar dat bleken achteraf de "makkelijkste klanten" ...
Ze waren "Oh zo dankbaar" en huppelden bijna gezwind weg en we werden uiterst vriendelijk door hen bejegend ..
Maar het is nu de toer aan de tieners en hun begeleidende ouders en dat geeft veel meer problemen ..

Éen 14 jarig meisje is vandaag gillend spartelend toe gekomen van al bij de ingang en kordaat op rolstoel gezet wegens een vermoeden van angstpsychotisch reactie en door een hoofdcoördinator na anamnese VIA OMWEG naar mijn kabinet gebracht ..zodat niet iedereen ermee geconfronteerd werd..(verstandig !)

Doch . ..daar zaten er al drie op een ligzetel in presyncope ..ook niet goed voor die piepjongelui om in hun vagale toestand een spartelend (hard!) gillend meisje te zien binnen komen ..

We hebben haar achter een hoekje gezet en moeder stond er radeloos bij ..

Alle andere pubers en adolescenten hoorden het en ineens
: iedereen voelde zich onwel en schroefde zich op !
Het werd een ware kettingreactie !
Er stond hier een ganse file, 15 bleke tieners in de rij, in de wacht, voor mijn kabinet, die naar arts verwezen werden om te prikken in kabinet op ligzetel en niet in normale doen door verpleegster..

Eigenlijk als dat geweten is: moeder wist dat ze panische reacties had ....ADHD zei ze :

ze vroeg me dat maar één ding hielp en dat was kordaat zijn ..ik vroeg haar :
"mag ik kordaat zijn ..?
"ik heb als cardioloog kordaat moeten zijn om ...levens (!) te redden
en ik zei al knipogend ..ja en ook om vier zonen te moeten opvoeden .."

"JA Aub ! " Zei ze .." *dat is het enigste wat helpt !* "
"Zo doet mijn man het ook , ik heb zo'n spijt dat hij niet mee kwam..."
En het werkte , terwijl ze in hoek hier zat te gillen en spartelen op de grond
..gaf ze haar arm !
Een apothekeres die op de gil was afgekomen , zat mee op de grond en vond het té kordaat ...en duwde mijn injectienaald bijna weg !
Ze had mijn gesprek met de moeder, die wél was blijven rechtstaan, blijkbaar niet gehoord ..(sic)
Het meisje ging gillend spartelend zélf achter een zetel in de hoek liggen opgekruld ..in foetushouding..we zagen ze gewoon uit rolstoel zich *op grond laten vallen ..*
Paniek behoort tot ons instinctief vegetatief ,laag ontwikkeld zenuwstelsel en is iets bijna dierlijks en totaal onredelijk..

Zo'n patiënten zouden ze niet hier in centrum maar bij huisarts moeten vaccineren .
...Of men zou deze gans op eind van shift dag moeten laten terugkomen ..
Het heeft hier letterlijk alles in de war gestuurd ..

De mensen van de anamnese werden té flauw en vroegen al :
"heb je lage bloeddruk ?" "Ja !" zei men dan volmondig
Nu weet een arts dat elke adolescent en zeker een tiener lage tensie heeft..
Toen is de "vlinder"verpleegster langs gegaan en gaan zeggen om dit niet meer proactief te vragen.
..we hebben in eer en geweten correct gehandeld..
Als een ADHD kind in paniek is ..deed een commentaar de ronde :
kan je desnoods twee uur wachten ..sorry dat kan logistiek hier niet ..
ook het psychologisch impact op het medische kabinet en zijn aldaar aanwezige patiëntjes ..is geen issue...
Kordaat zijn is de énige manier en ze GAF haar arm toen ik het haar vroeg,
van op de grond en in 1 seconde was prik gegeven ..
De moeder bedankte me naderhand ..

...ze heeft hier nog stilletjes met betraand gezicht lang gewacht..

Er speelde zich een boeiende discussie af naderhand in de koffiekamer.
...kunnen ouders een tiener verplichten. ?
Ik vind van wél !
Een tiener heeft niet het beslissings-en inschattingsvermogen van een volwassene !
Zie maar naar de heisa rond de poliovaccinatie in Staphorst ,Nederland destijds
Waar kinderen hun ouders verweten hebben dat ze hen NIET hebben laten vaccineren .
...ze zijn nu gehandicapt en hangen levenslang aan een zuurstofapparaat ..

Als de Wetenschap nu wéét dat de COVID 19 ziekte ook bij jongeren 10 IQ punten kan doen inleveren is dit zéker gerechtvaardigd.
Covid ziekte kan bijgevolg hun hele levensloop hypothekeren ...

Ik vernam ook dat er hier onthutsende gesprekken plaats vonden: een kind komt met haar vader die wil dat ze gevaccineerd wordt en moeder niet !
Men heeft MOEDER telefonisch proberen nog overtuigen ..is gelukt..
.....Triest voor een kind uit gescheiden gezin , niet ? ...

Vreselijk aangedaan was ik , toen een kind met een brief kwam van behandelende arts dat ze door arts zélf moest gevaccineerd worden ..ik doe een praatje en zie een kind dat mager is en bleek en de wasdom van een kind van tientwaalf jaar heeft in plaats van veertien.Reden ? ...Ze lag al 13 weken in de kliniek wegens anorexie ..
Ik vroeg moeder : " zit Corona er voor iets tussen ?"
"Jazeker , vroeger deed ze teamsporten en nu jaar thuis zonder kameraadjes te zien .."

...Wat een ellende toch dat virus !

Lieve Van Ermen
Cardioloog

Komt u ook naar het

Wetenschappelijk Symposium

van het

VLAAMS ARTSENVERBOND vzw

“Na corona eindelijk een zelfstandig Vlaamse gezondheidszorg?”

Geachte Collega,

Graag wil ik U van harte uitnodigen op het ***Wetenschappelijk Symposium*** *van het* ***VLAAMS ARTSENVERBOND***

16 OKTOBER 2021
KBC HERMAN TEIRLINCKAUDITORIUM HAVENLAAN 2,1080 BRUSSEL

INSCHRIJVEN VIA HET SECRETARIAAT
Tel. 0468-309334 (NIEUW NUMMER)
e-post: info@vlaamsartsenverbond.org

PROGRAMMA

- 8.45 u. Onthaal
- 9.25 u. Welkomstwoord, KBC Mediservice, Brussel
- 9.30 u. Inleiding, Toelichting opzet symposium **Lieve Van Ermen**, voorzitter
- 9.35 u. Pandemiemaatregelen, gevolgen voor kinderen en jongeren (lezing gevolgd door vraagstelling) **Caroline Vrijens**, Kinderrechtencommissaris
- 10.05 u. Geestelijke gezondheidszorg: beleid tijdens en na de coronacrisis. **Raf De Rycke**, voorzitter raad van bestuur, Broeders van Liefde
- 10.30 u. Vlaamse gezondheidszorg in en na de coronapandemie. **Jürgen Constandt**, algemeen directeur, Vlaams & Neutraal Ziekenfonds
- 10.55 u. Rode Kruis-Vlaanderen in de corona-epidemie. **Philippe Vandekerckhove**, gedelegeerd bestuurder, Rode Kruis-Vlaanderen
- 11.20 u. Koffiepauze
- 11.40 u. Debat met sprekers en deelnemers
- 12.40 u. Slotwoord. **Lieve Van Ermen**, voorzitter
- 12.45 u. Receptie
- 14 u. Einde

Met steun van:

KBC

www.kbc.be/mediservices

VNZ Vlaams & Neutraal Ziekenfonds

www.vnz.be

Doktersgild van Helmond

Proficiat met je Vlaamse overtuiging!

Maar ben je al lid van het Vlaams & Neutraal Ziekenfonds?

Splits zelf de sociale zekerheid!

Word lid van het VNZ.

Ontdek meer voordelen op vnz.be of bel gratis 015 28 90 90

vnz, verrassend voordelig

VNZ
Vlaams & Neutraal
Ziekenfonds

“Corona maakt het tweesporenbeleid zichtbaarder dan ooit”

“De vaccinatiecentra in Wallonië kosten 17% 36% meer dan de Vlaamse terwijl het vaccinatiepercentage in Vlaanderen veel hoger ligt. Waarom? En waartoe dient het federale overlegcomité nog? Vlaanderen kan de economische relance veel sneller opstarten. De corona-pandemie maakt het tweesporenbeleid zichtbaarder dan ooit.”

Aan het woord is dokter Lieve Van Ermen, kersvers voorzitter van het Vlaams Artsenverbond. Aanleiding is het symposium met als thema ‘Na corona eindelijk een zelfstandig Vlaamse gezondheidszorg?’ dat het VAV op 16 oktober organiseert.

Bankrekening geplunderd Vechtscheiding

Volgend jaar viert het VAV overigens zijn honderdste verjaardag. Dokter Van Ermen is de eerste vrouwelijke voorzitter. “Altijd al was ik de enige vrouw in de raad van bestuur,” zegt ze daarover. “Als feministe was het nodig om ook eens een vrouwelijke voorzitter te hebben. Flamingant ben ik geworden in de politiek (Lieve Van Ermen was senator voor Lijst De Decker, nvdr). De discussies met voormalig minister van sociale zaken en volksgezondheid Laurette Onkelinx (PS) maakten me boos. Die energie heb ik vertaald in een lidmaatschap van het VAV. Want de Vlamingen worden altijd weer gerold waar ze bij staan. Naar aanleiding van de financiering van het Brusselse Bordet-instituut vergeleek ik de Belgische situatie met een koppel in vechtscheiding waarbij de ene partner de andere benadeelt. dat op scheiden staat terwijl één van echtgenoten de gemeenschappelijke bankrekening plundert. Minister Onkelinx werd pisnijdig, gooide haar boeken toe en zei ‘c’est toujours communautair communutaire ici.’ Dan antwoord ik: wel laat het dan communautair zijn. Geef Vlaanderen dan een autonome sociale zekerheid en laat ons onze eigen boontjes doppen.”

Dokter Van Ermen verwijst ook naar haar discussies over de nomenclatuur bij minister Vandenbroucke tijdens zijn eerste doortocht op sociale zaken (1999-2003). “Bij de beroepsvereniging cardiologie van het VBS stelde ik toen vast hoe de Franstalige collega’s vergeleken met de Vlamingen de nomenclatuur overmatig gebruiken. Ook dat frustreerde me. Ik wil dus mee timmeren aan de weg naar een autonome Vlaamse sociale zekerheid.”

Symposium

Ondertussen loopt het werven van nieuwe leden voor het VAV niet van een leien dakje. “Klopt,” zegt dokter Van Ermen, “maar ondanks alle cycli houden we als enige in Vlaanderen al honderd jaar stand. We schreven een missietekst en onze doelstellingen uit maar het VAV heeft het, net zoals het hele verenigingsleven, moeilijk. Dat heeft niets te maken met een verminderde belangstelling voor de Vlaamse zaak. Iedereen weet hoe hachelijk de toestand is. Kijk bijvoorbeeld naar de splijtzwam tussen preventieve en curatieve geneeskunde. Vlaanderen zet zich in voor preventie maar de winst is voor het federale niveau. Neem ook de organisatie van de kankerscreening, van diabetes enz. Allemaal zijn we ervan overtuigd dat Vlaanderen dat beter organiseert. De Vlamingen volgen bv. meer dan de Walen het principe van de echelonnering. Er is ook corona en de hoge hogere kostprijs van de Waalse vaccinatiecentra. Terwijl de vaccinatiegraad in Vlaanderen veel hoger ligt. Corona maakt het tweesporenbeleid zichtbaarder dan ooit. Toch werkt Vlaanderen samen in de Interministeriële Conferentie om de Vlaamse belangen te behartigen.”

Het post-coronatijdperk is meteen ook het thema van het tweejaarlijkse VAV-symposium. Op 16 oktober voeren kinderrechtencommissaris Caroline Vrijens,

Raf De Rycke, voorzitter van de raad van bestuur bij de Broeders van Liefde, Jürgen Constandt, algemeen directeur bij het Vlaams & Neutraal ziekenfonds en gedelegeerd bestuurder van het Rode Kruis Vlaanderen Philippe Vandekerckhove het woord. Lieve Van Ermen: “Het symposium en wat er achteraf over in de media verschijnt is mogelijk een hefboom, daarom is het zo nuttig. Met onze teksten en met wat de media erover schrijven en door onze opinies zoveel mogelijk te verspreiden hopen we dat de frank uiteindelijk gaat vallen. Corona is een scharniermoment, het heeft een signaalfunctie. We luiden de alarmbel. We kunnen het anders en doen het beter zelf. Daarom heb ik ook alle politici persoonlijk aangeschreven. Niet iedereen is op de hoogte van het reilen en zeilen in de gezondheidszorg. Het symposium reikt hen informatie en denkvoer aan.”

Lawaai maken

Voor dokter Van Ermen is de ultieme voornaamste taak van het VAV manifesten schrijven en de alarmbel luiden. “In de lange contingenteringssaga waren we bijvoorbeeld een luidspreker. Daardoor konden we verhinderen dat minister Onkelinx de contingentering losliet en dat minister Maggie De Block (Open VLD) de 60/40-verdeelsleutel voor de contingentering opgaf om naar 57/43 56,5/43,5 te gaan ten nadele van de Vlamingen. Dat is onze kernactiviteit. We zijn artsen en kennen daar alles van. De oplossing is blijven duwen, de mensen informeren en lawaai maken.”

Voor het VAV is het ultieme onmiddellijke doel de splitsing van de gezondheidszorg en de sociale zekerheid. volledige overheveling van de gezondheidszorg naar de gemeenschappen met keuzemogelijkheid van de inwoners van Brussel voor een van beide stelsels. “Een verdeelsleutel is geen oplossing. En wat me ook zo boos maakt in de politiek is dat we het als Vlamingen nooit kunnen winnen met alle ingebouwde alarmbelprocedures. Wie weet ook dat je voor een parlementaire zetel meer stemmen moet halen in Vlaanderen dan in Wallonië? Dat is onrechtvaardig!,” geeft Lieven Lieve Van Ermen nog als uitsmijter mee.

Geert Verrijken
Interview in artsenkrant
Meer info: www.vlaamsartsenverbond.org

POLITIEKE ACTUALITEIT

DEEL 1
VLAAMSE REGERING EN PARLEMENT

In vorige nummers van Periodiek meldden we dat het katholiek onderwijs de nieuwe eindtermen voor de tweede en derde graad van het secundair onderwijs, goedgekeurd door het Vlaams Parlement, zou aanvechten bij het Grondwettelijk Hof. Dat is intussen gebeurd met als motivatie dat er te veel algemene vorming in de eindtermen zit en dat die de scholen te weinig ruimte geven voor hun eigen pedagogisch project.

Op 22 juli ll. velde het Grondwettelijk Hof een oordeel in een arrest over de vordering tot schorsing: het decreet veroorzaakt niet genoeg “nadeel” om de eindtermen te schorsen, zodat de nieuwe eindtermen van kracht worden op 1 september 2021 zoals gepland. Het Hof moet na dit arrest nog een uitspraak doen over de grond van de zaak: zijn de eindtermen in strijd met de grondwettelijk verankerde vrijheid van onderwijs? (1)
Wat een trieste evolutie!

PFOS is en perfluoroctaansulfonzuur; het is een synthetische chemische stof die niet van nature voorkomt in het milieu en niet of maar bijzonder traag afbreekbaar is. PFOS behoort tot de PFAS-familie (poly- en perfluoralkylstoffen).

PFAS bevinden zich in alledaagse producten zoals kleding, fastfood-verpakkingen, de teflonlaag in antiaanbakpannen, cosmetica, schoonmaakmiddelen, smeermiddelen en in AFFF brandblusschuim. Het gebruik van deze producten, de uitstoot van fabrieken, incidenten of het blussen van branden zorgt dat deze stoffen in het milieu terechtkomen via de lucht of het afvalwater. De mens neemt deze stoffen vooral op via voedsel (vooral groenten van eigen kweek en eieren van eigen kippen), via drinkwater of door het inademen van stofdeeltjes.

Uit onderzoek blijkt dat chronische blootstelling aan PFOS bij proefdieren leidt tot effecten in de lever, longen, hormoonwaarden, voortplanting en ontwikkeling. Of PFOS kankerverwekkend is, is niet met zekerheid vastgesteld.

Voor PFOS is de halfwaardetijd (tijd nodig om een bepaalde concentratie tot de helft te verminderen) bij de mens 3,1 tot 7,4 jaar (2,3).

Tien jaar geleden voerde Wendy D'Hollander voor haar doctoraatsonderzoek aan de UA metingen uit naar de aanwezigheid van PFOS in de omgeving van het technologiebedrijf 3M in Zwijndrecht: die meetresultaten wezen op zeer hoge concentraties. PFOS kwam in Vlaanderen pas goed onder de aandacht omwille van de graafwerken voor de Scheldetunnel (Oosterweelwerf) op de Antwerpse Linkeroever: de vrees was dat de vervuiling daardoor zou vrijkomen (4).

De omvang van de PFOS-vervuiling is op dit ogenblik moeilijk te overzien aangezien de stof in vele Vlaamse waterlopen aanwezig is (5, 6). Het probleem wordt nog groter indien het onderzoek zou uitgebreid worden naar de hele PFAS-groep: dan komen ook tientallen bedrijven uit de haven in het vizier en zijn er mogelijk ook op andere plaatsen dan in het Antwerpse gezondheidsrisico's (7).

Minister Zuhal Demir heeft Prof. Karl Vrancken van VITO en de Universiteit Antwerpen aangesteld om het probleem gedurende een jaar te onderzoeken met een eerste verslag na drie maanden en stelde het Vlaams Parlement voor om een parlementaire onderzoekscommissie op te richten (2). Die commissie heeft als taak uit te spitten waarom Vlaanderen zo laat reageerde (8) en er wordt verwacht dat ze vooral focust op de vraag hoe dat soort situaties kan vermeden worden (9).

De Vlaamse regering wil de gemeentebesturen in heel Vlaanderen in een brief vragen zo snel mogelijk de lokale PFOS-hotspots op te lijsten en zal ook voorzorgsmaatregelen bij een PFOS-verontreiniging voorstellen (10). Jan Tytgat, hoogleraar toxicologie KU Leuven, bevestigt het nut van de reeds genomen veiligheidsmaatregelen voor de arbeiders op de Oosterweelwerf (mondmaskers, veiligheidsbril, handschoenen en aangepaste schoenen). Hij stelt voor dat de grond, die meer dan 3 microgram PFAS per kilo bevat, wordt gesaneerd en in afwachting onder strenge veiligheidsvoorwaarden wordt verplaatst en afgedekt. Hij raadt tenslotte aan om de werkzaamheden verder te zetten (11).

Het is wachten op de resultaten van de grootschalige bloedtesten van het Agentschap Zorg en Gezondheid (AZG) van de Vlaamse overheid midden oktober om de echte impact van de PFOS-vervuiling in Zwijndrecht in een straal van 3 kilometer rond de fabriek van 3M op de inwoners te kennen via stalen bij 800 personen. In een steekproef, uitgevoerd door de Vrije Universiteit Amsterdam op vraag van het Zwijndrechtse Burgercollectief 'Grondrecht' bij 9 inwoners van Zwijndrecht en 1 van de Linkeroever, waren er te hoge waarden van PFAS in het bloed (12, 13).

De Europese doelstelling van 55 % minder uitstoot van broeikasgassen tegen 2030 i.v.m. 1990 belooft een moeilijke discussie over de verdeling van de klimaatinspanningen tussen de regeringen te worden (14). Naast de klassieke maatregelen (14) om dat doel te bereiken is volgende innovatie vermeldenswaard: het onderzoeksinstituut VITO heeft een methode gevonden om CO2 uit industriële processen om te zetten in nuttige basisgrondstoffen in een bio-installatie onder hoge druk (15).

De bevoegdheid over de contingentering van de gezondheidsberoepen werd met de 6de staatshervorming gedeeltelijk overgeheveld naar de gemeenschappen. De federale planningscommissie zal de hoofdquota blijven bepalen, maar de Vlaamse planningscommissie, die startte op 28 juni ll. op initiatief van ministers Wouter Beke en Ben Weyts, zal in de toekomst de subquota bepalen: hoeveel artsen en tandartsen aan de verdere opleiding voor een bepaalde specialisatie mogen beginnen.

De Leuvense decaan Prof. Paul Herijgers werd als voorzitter verkozen. Dr. Marc Moens is ondervoorzitter van de kamer van artsen-specialisten en huisartsen, Prof. Els Wierinck (KU Leuven)is ondervoorzitter van de kamer van tandartsen en tandarts-specialisten, en Prof. Annelies Moerman (UZ Gent) is ondervoorzitter van de kamer voor de behoeften van actieve artsen en tandartsen (16, 17).

Onder leiding van voorzitter Liesbeth Homans hield de Werkgroep Institutionele Zaken van het Vlaams Parlement vier hoorzittingen over homogene bevoegdheidspakketten met betrekking tot het gezondheidsbeleid. Op 22 februari ll. hielden Dirk Dewolf, administrateur-generaal Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid, en Margot Cloet, gedelegeerd bestuurder Zorgnet-Icuro, hun uiteenzetting; op 1 maart volgden Prof. Wim Robberecht, gedelegeerd bestuurder UZ Leuven, Dr. Jonas Brouwers, voorzitter Vlaamse Vereniging voor arts-specialisten in opleiding (VASO), Jan De Maeseneer, gewoon hoogleraar Huisartsgeneeskunde en Eerstelijnsgezondheidszorg UGent, en Erwin De Vriendt, voorzitter i-mens. Op 8 maart kwamen vertegenwoordigers van de ziekenfondsen aan de beurt: Luc Van Gorp, voorzitter Landsbond Christelijke Mutualiteiten, Paul Callewaert, algemeen secretaris Nationaal Verbond van Socialistische Mutualiteiten, Regina De Paepe, expert Gezondheidszorg Landsbond van de Onafhankelijke Ziekenfondsen, Jürgen Constandt, algemeen directeur Vlaams & Neutraal Ziekenfonds, en Steven Luyten, Landsbond van Liberale Mutualiteiten. Op 15 maart tenslotte werd de reeks afgesloten met hoorzittingen van Jo De Cock, administrateur-generaal RIZIV, en Guy Tegenbos, Staten-Generaal van de Geestelijke Gezondheidszorg.

Intussen is het elektronisch verslagboek verschenen (18). U kan het gratis raadplegen op: www.docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1693722

In 2020 zijn in Vlaanderen 1,7 % minder kinderen geboren dan in 2019: dat is het laagste geboortecijfer sinds 2003. Gemiddeld krijgt een vrouw in Vlaanderen nu 1,56 kinderen; om de populatie in stand te houden is een fertiliteitsgraad van 2,1 nodig (19).

Tegen 2024 investeert de Vlaamse regering 10 % meer in de centra voor geestelijke gezondheidszorg dan aan het begin van de legislatuur. De extramiddelen zijn vooral toegespitst op kinderen, jongeren en jongvolwassenen onder 23 jaar (20).

De Vlaamse regering verdubbelt het budget, voorzien in het regeerakkoord, voor de gehandicaptenzorg zodat de wachtlijst korter wordt (21).

DEEL 2
FEDERALE REGERING EN ANDERE OVERHEIDSORGANEN

Ter herinnering: Wie een misdrijf pleegt, maar lijdt aan een geestesstoornis, moet in principe niet naar een gevangenis, doch opgenomen worden in een forensisch psychiatrisch centrum (FPC) waar een aangepaste behandeling met beveiliging wordt verzekerd. Die procedure noemt men een internering. Op 27.09.2014 hield het VGV daarover samen met de Koninklijke Academie voor Geneeskunde van België een symposium in het Paleis der Academiën te Brussel onder de titel "Welke toekomst voor de Forensische Psychiatrie in Vlaanderen?"
In 2014 en 2017 openden respectievelijk in Gent en Antwerpen twee forensische psychiatrische centra, doch die zitten al vol. Eind 2020 waren er in België 3.632 geïnterneerden, van wie er 1.839 vrij waren op proef, 434 verbleven in FPC's, 537 in de reguliere zorg zoals psychiatrische instellingen en een 600-tal waren in gevangenissen opgesloten.

Het aantal interneringen neemt onverwacht fors toe en door capaciteitstekort belanden geesteszieke daders weer vaker in de cel, waar het beleid hen al jaren probeert weg te halen. Er wordt gewerkt aan nieuwe FPC's in Aalst, Waver en in het Luikse Paifve, met in totaal 620 bijkomende plaatsen, doch die zullen pas ten vroegste in 2026 openen.

De bevoegdheid voor de preventieve geestelijke gezondheidszorg en het beleid van de psychiatrische instellingen zit bij de gemeenschappen, terwijl het strafrecht en het gevangenisbeleid federale materie zijn. Dat bemoeilijkt de ontwikkeling van een allesomvattende visie (1, 2).

Zes jaar geleden kozen de Nederlandstalige Brusselse huisartsen (BHAK) slechts met een zeer nipte meerderheid voor een samenwerking met hun Franstalige collega's van FAMGB inzake een gezamenlijke wachtdienst. Ellen Stassart, directeur van de GBBW die de wachtdiensten overkoepelend regelt, ligt onder vuur van de Franstaligen omdat zij oordeelde dat de Nederlandstalige huisartsen aan de kant worden geschoven bij het beslissingsproces. Resultaat: de Franstaligen stemden voor haar ontslag. BHAK-voorzitter Dr. Vincent Janssens reageerde dat voor het ontslag te weinig grond bestaat en stelde een externe audit voor om uit de impasse te geraken.

De grond van de zaak is de weigering van vele Franstalige collega's om zich te bekwamen in het Nederlands: zo willen zij niet "overbevraagd" worden om tweetalige wachtposten te bemannen, met als gevolg dat de werkdruk op de schouders van de Nederlandstaligen nog vergroot (3). Een ander probleem te Brussel is het tekort aan Nederlandstalige huisartsen: in 2019 waren er slechts 155 huisartsen ingeschreven op de Nederlandse taalrol (4).

Het sociaal akkoord dat de vakbonden en de werkgevers op 8 juni ll. bereikten is volgens Stefaan Michielsen geen reden tot applaus: een hoger minimumloon is goed voor de betrokkenen, doch dreigt de jobcreatie af te remmen en de kansen van laaggeschoolden op de arbeidsmarkt te verkleinen; de prijs van het sociaal akkoord wordt voor een groot deel afgewenteld op de overheid; dit akkoord moedigt vervroegde uitstap uit de arbeidsmarkt aan (5). De stemming over het akkoord legde evenwel een duidelijke communautaire splijtzwam bloot in de socialistische vakbond: 84 % van de Waalse afdeling stemde tegen en 72 % van de Vlaamse afdeling stemde voor. In Brussel stemde 63 % voor (6), hetgeen de doorslag gaf: de eindscore was 49,01 % tegen en 49,06 % voor (7). Het grootste struikelblok voor de Waalse leden was de beperkte loonstijging – 0,4 % - bovenop de index die de loonwet toeliet (6).

De financiële toestand van de federale overheid en de deelstaten is verre van schitterend.

De inkomsten zijn stabiel, maar de uitgaven stijgen. Het Belgische begrotingstekort valt dit jaar 5 miljard hoger uit dan geraamd. Uit een nieuw "regionaal economisch rapport" van het Planbureau blijkt dat het Waalse tekort dit jaar uitkomt op 20 % van de ontvangsten, dat in Brussel het tekort oploopt topt tot 31 % van de ontvangsten en dat Vlaanderen een tekort heeft van 7 % van de ontvangsten (8).
Volgens cijfers van de Nationale Bank zijn de schulden in Wallonië opgelopen tot 27,7 miljard euro of 191,2 % van de Waalse inkomsten, in Vlaanderen tot 26,7 miljard of 51,3 % van de ontvangsten en in Brussel tot 8,8 miljard of 180 % van de ontvangsten (9).

Het verhaal van de contingentering is eentonig. De fede-

rale planningscommissie berekende, toen de cohorte van 2021 aan haar opleiding begon, dat 738 Nederlandstalige en 492 Franstalige artsen dit jaar mochten afstuderen (= 60 N/40 F). Maar vooral de Franse Gemeenschap liet te veel studenten starten, zodat dit jaar 357 F-talige en 64 N-talige artsen te veel afstudeerden. Toch kregen ze allen een RIZIV-nummer. Er kwam scherp protest van de Vlaamse vereniging voor arts-specialisten in opleiding (Vaso) en van het Vlaams Geneeskundig StudentenOverleg (VGSO) (32).

De federale regering legde ook de quota vast voor 2027: 977 plaatsen voor N-taligen en 505 voor F-taligen (= 65,92 N/34,08 F).

De federale regeringspartijen kwamen tijdens de regeringsvorming overeen een responsabiliseringsmechanisme op te zetten voor het geval de federale quota niet worden gerespecteerd. Minister Vandenbroucke zou tegen einde januari 2022 zulk mechanisme uitwerken met de gemeenschappen en desnoods zou de federale regering er zelf een goedkeuren (10, 11).

Onze commentaar: wij geloven wel in de goede bedoelingen van minister Frank Vandenbroucke maar over de kansen dat de Franstaligen zijn contingenteringsvisie zullen volgen zijn we na al die jaren weigering zeer sceptisch geworden.

De gemengde commissie "Evaluatie van de Staatshervormingen" is geïnstalleerd met 14 Kamerleden en 14 Senatoren. Zij moet zich buigen over de institutionele hervormingen sinds 1970 en een onderzoek voeren om de bevoegdheidsverdeling, de werking van de instellingen en de samenwerking tussen de federale en regionale overheden efficiënter te maken. Zij wil homogene bevoegdheden mogelijk maken en haar verslag tegen december 2021 neerleggen (12).

Bart Sturtewagen: *"In academische kringen wordt over institutionele aanpassingen nagedacht, deze week nog in een nieuw webinar van Rethinking Belgium (ReBel). Met elke intellectuele oefening wordt duidelijker dat een terugkeer naar vroeger geen uitkomst biedt. De pandemie heeft de facto de scheidsrechterrol van de federale regering tijdelijk versterkt. Maar wat in een crisis kan en moet, is daarom nog geen model voor de toekomst, bleek uit het debat." (13)* John Crombez schreef: *"Het preventiebeleid is een bevoegdheid van de gemeenschappen. Er is geen reden waarom Vlaams minister Wouter Beke, net als zijn voorgangers, nauwelijks in preventie investeert. Hij ziet zelf geen enkel resultaat. De positieve gevolgen zijn voor de federale regering, die haar uitgaven voor gezondheidszorg ziet dalen." (14)* Dat is net een argument voor het VAV om sinds jaren te pleiten voor een Vlaams gezondheidsbeleid. Dat er in België 9 ministers voor Volksgezondheid zijn is stilaan doorgedrongen, doch minder bekend is de

verdeling: 1 minister voor de federale overheid, 1 voor Vlaanderen, 1 voor het Waalse Gewest, 2 voor de Franse Gemeenschap en 1 voor de Duitstalige Gemeenschap; en voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: 1 Franstalige minister wegens de bevoegdheid van de Franse Gemeenschap, 1 Nederlandstalige minister wegens de bevoegdheid van Vlaanderen en 1 staatssecretaris voor de Franstalige Brusselaars. Dus in totaal in feite 8 ministers en 1 staatssecretaris (15), dat zijn 9 excellenties, waarvan 2 specifiek voor de Vlamingen.

Voor de hogervermelde precaire financiële toestand zoeken zowel de PS (9) als het Brussels Gewest (16) een oplossing in een volgende staatshervorming via een herziening van de financieringswet. De bijzondere financieringswet kent de dotaties uit de personenbelasting momenteel toe op basis van waar mensen wonen; dat is in het nadeel van Brussel waar veel mensen werken die er niet wonen. Sven Gatz wil een deel van die inkomsten toekennen op basis van waar mensen werken (16).
Rik Van Cauwelaert herinnert aan een voorstel van Hendrik Vuye en Veerle Wouters, dat toelaat om in een België met vier de band tussen Vlaanderen en Brussel toch in stand te houden. Laat de eerste zes Vlaamse verkozenen op eentalige lijsten voor het Brussels Parlement ook in het Vlaams Parlement zetelen. En neem minstens één van de Vlaamse ministers in de Brusselse regering op in de Vlaamse regering (17).

Wim Van de Velden herinnert aan volgende anekdote: *"Het voorstel van Verhofstadt om zo'n federale kieskring te installeren werd door oude rot Jean-Luc Dehaene gauw doorprikt als een nepoplossing. Hij stelde de retorische vraag of in die federale kieskring dan vooraf zou worden vastgelegd hoeveel zitjes voor Vlamingen en hoeveel voor Franstaligen zouden zijn."* (18)

Meerdere elementen maakten het voor Ihsane Haouach moeilijk, zo niet onmogelijk, om haar rol als regeringscommissaris bij het Instituut voor gelijkheid van man en vrouw uit te oefenen: de hoofddoek, haar onrechtstreekse contacten met de Moslimbroeders en een zeer dubieuze uitspraak.

Zij weigerde te aanvaarden dat een persoon in de uitoefening van zijn openbare functie de godsdienstige neutraliteit en de scheiding van kerk en staat moet eerbiedigen (19). Hind Fraihi voegt daar nog aan toe: *"Hoe je het ook draait of keert, en ongeacht het antwoord van de gesluierde moslima, een hoofddoek heeft de symbolische waarde van vrouwendiscriminatie, inherent aan elementen van de islam."* (20)

Een nota van de Staatsveiligheid vermeldt contacten van Ihsane Haouach met de "Ligue Islamique Interculturelle de Bruxelles" een van de voornaamste organisaties in België gelieerd aan de Moslimbroeders, die gezien worden als de 'moederorganisatie van alle hedendaagse soennitische extremistische bewegingen en verschillende terreurbewegingen' (21).

In een interview in Le Soir verklaarde Haouach: *"De discussie gaat niet over het in vraag stellen van de scheiding van kerk en staat, maar over hoe we daarmee omgaan in een veranderende demografie."* (22) Bart Sturtewagen reageerde: *"Haar uitspraak (…) was een schot voor open doel voor wie beweert dat de samenleving reddeloos ten prooi is aan 'omvolking' en dat onze rechten en vrijheden straks moeten wijken voor de sharia. Haouach is gezien haar academische adelbrieven te verstandig om dat niet te beseffen. Dat ze het toch liet optekenen betekent dat we moeten aannemen dat het tot de kern van haar overtuigingen behoort."* (23)
Zij nam op eigen initiatief ontslag uit haar functie.

Op 23 mei ll. gingen ongeveer 400 'mensen zonder papieren' in de Brusselse Begijnhofkerk en in de gebouwen van ULB en VUB in hongerstaking met als eis een collectieve regularisatie. Elk jaar komen mensen illegaal ons land binnen. Sommigen krijgen een uitwijzingsbevel maar blijven toch in België. Anderen vragen nooit asiel aan en leven ondergedoken. De PS en Ecolo dreigden uit de regering te stappen als er een dode zou vallen. Open VLD, MR, CD&V en Vooruit hielden vast aan het regeerakkoord, waarin staat dat van een nieuwe collectieve regularisatie geen sprake kan zijn (24).

Na 60 dagen kwam een einde aan de hongerstaking, nadat staatssecretaris Sammy Mahdi een neutrale zone voor individueel onderzoek had opgericht (24). Als oplossingen stelde hij voor: 1) de individuele aanvragen voor een regularisatie op humanitaire basis zullen prioritair worden bekeken; een humanitaire regularisatie moet jaar na jaar verlengd worden en pas na 5 jaar is een permanent statuut mogelijk, 2) een individuele medische regularisatie kan alleen na het voorleggen van een doktersattest en als blijkt dat behandeling in het thuisland niet mogelijk is (25). Een collectieve regularisatie is volgens Mahdi onmogelijk uit te leggen aan de duizenden vreemdelingen die, elk jaar opnieuw, voor een vrijwillige terugkeer kiezen (26).

Half juli ll. veroorzaakte hevige regenval zware overstromingen, vooral in de Waalse provincies Luik, Luxemburg en Namen, en in mindere mate in Limburg en Vlaams-Brabant (27, 28). In Wallonië waren er 38 dodelijke slachtoffers (29) en zware materiële schade.
Solidaire hulp van vrijwilligers kwam snel op gang uit het ganse land, ook uit Vlaanderen. Het Rode Kruis Vlaanderen bood samenwerking aan met La Croix Rouge (30). Minister Wouter Beke stelde voor leegstaande assistentiewoningen in Zuid-Limburg en het zuiden van

Vlaams-Brabant aan te bieden aan de slachtoffers (31). Het Overlegcentrum van Vlaamse Verenigingen (OVV) schreef niet enkel brieven naar de betrokken Vlaamse provinciegouverneurs, doch ook naar de minister-presidenten Elio Di Rupo (Waals Gewest) en Pierre-Yves Jeholet (Franse Gemeenschap) om zijn medeleven met de slachtoffers te betuigen.

DEEL 3
DE CORONAPANDEMIE

Vooraf enkele aanvullingen op informatie in vorig nummer van Periodiek:

° Na het overlijden van een in België wonende buitenlandse vrouw jonger dan 40 als gevolg van vermelde zeldzame nevenwerking, besliste de IMC om het J&J-vaccin niet meer te gebruiken bij wie jonger is dan 41 jaar (1). Verder liet minister Wouter Beke weten dat wie jonger is dan 41 jaar zich binnenkort op vrijwillige basis kandidaat kan stellen om het J&J-vaccin te krijgen (2).

° Volgens een publicatie van Trui Engels zijn er geen gevallen van zeldzame bloedklonters (met laag aantal bloedplaatjes) bekend bij de vaccins van Pfizer/BionTech en Moderna (3).

° Israël onderzoekt of meldingen van hartspierontsteking bij jonge mannen terug te voeren zijn op vaccinatie met het Pfizer-vaccin (4).

° De Amerikaanse gezondheidswaakhond FDA waarschuwt voor een mogelijk verhoogd risico op het syndroom van Guillain-Barré na vaccinatie met het J&J-vaccin (5).

° De deltavariant, tot voor kort de Indiase variant genoemd, was half juli ll. in België goed voor 66 % van alle besmettingen (6) en op 7 augustus voor 95 % (12). Er zijn geen echte aanwijzingen dat hij de mensen zieker maakt, doch hij is besmettelijker en ook resistenter tegen vaccins: bescherming tegen hospitalisatie en overlijden is pas bij volledige inenting vrij goed (7). Doch in Engeland werden meer volledig gevaccineerde 50-plussers dan ongevaccineerde opgenomen in het ziekenhuis en er vielen ook doden in de groep die twee vaccindosissen kreeg (8). Ook in een rusthuis in Nijvel overleden in mei ll. 12 gevaccineerde rusthuisbewoners door besmettingen met de Britse en Indiase variant, doch onderzoek wees uit dat zij allen leden aan onderliggende aandoeningen, waarbij de werkzaamheid van het vaccin lager zou zijn (9). Biologe en gezondheidsexperte Devi Sridhar stelt dat een vaccinatiegraad van 60 % niet volstaat tegen de deltavariant en dat 80 à 90 % vereist is (10).

° In een rusthuis in Zaventem overleden in juli-augustus 7 bewoners in een afdeling van gevorderde dementie aan een doorbraakinfectie van de Colombiaanse variant van corona; doorbraakinfecties zijn besmettingen die door de bescherming van een volledige vaccinatie breken. Alle overledenen waren volledig gevaccineerd, weliswaar een half jaar of langer geleden (11, 12).

° Bevorderende factoren voor doorbraakinfecties zijn: verminderde immuniteit (kankerbehandeling, orgaantransplantatie, 80-plussers …), onderliggende aandoeningen, lagere werkzaamheid van het type vaccin in het opwekken van antistoffen, verhoogde besmettelijkheid van de coronavariant, tijdsverloop sinds de vaccinatie, lakser preventiegedrag en lage graad van bevolkingsvaccinatie (13-15). Een bijkomende vraag is: Hoe groot is de kans dat positief geteste gevaccineerden het virus doorgeven aan anderen? Het antwoord is genuanceerd: een niet-gevaccineerde heeft bij besmetting een hogere virale lading, maar bij de deltavariant zijn de verschillen kleiner geworden (14), zodat een besmette gevaccineerde opnieuw een grote bron van besmettingen wordt (13). Voor de pandemie betekent dit, dat er zoveel mogelijk mensen moeten gevaccineerd worden, dat de coronamaatregelen best langer aangehouden worden ook voor volledig gevaccineerden en dat een derde prik een mogelijke oplossing is tegen doorbraakinfecties (13). De ministers van Volksgezondheid hebben op 18 augustus ll. beslist om mensen

met een minder goed werkend immuniteitssysteem op te roepen voor een derde prik (15). Op de vraag of testen op antistoffen na vaccinatie zinvol is of niet, is het antwoord om meerdere redenen negatief (16).

° Op 10 juni ll. werd in het Europees Parlement een resolutie aangenomen die oproept tot een tijdelijke opheffing van patenten op coronavaccins; die resolutie stelt voor om "onderhandelingen te starten voor een tijdelijke ontheffing van het TRIPS-akkoord van de WTO over patenten, om mondiale toegang te verbeteren tot betaalbare aan COVID-19 gerelateerde medische producten." (17)

Bijkomende maatregelen in de bestrijding van corona
° De overheid neemt extra maatregelen om de ventilatie in binnenruimten te verzekeren: de CO2 meter, reeds verplicht in de horeca- en fitness-sector, wordt ook verplicht in sportinfrastructuur, zorginstellingen en infrastructuur voor events. Waar een probleem is, moeten ventilatie- en luchtreinigingssystemen komen (18).

° Dat het zorgpersoneel best volledig gevaccineerd wordt, is evident: zij mogen geen bron zijn van infectie van hun patiënten. De 9 ministers van Volksgezondheid gaan onderzoeken wat de beste manier is om de vaccinatie voor zorgpersoneel in o.m. ziekenhuizen en rusthuizen verplicht te maken (19). Doch de ziekenhuiskoepel Zorgnet-Icuro wil een overgangstermijn van 2 tot 3 jaar (20).

° De Hoge Gezondheidsraad staat toe dat na de volwassenen en de 16- tot 17-jarigen ook de 12- tot 15-jarigen worden gevaccineerd tegen het coronavirus. Het motief is: gemakkelijker de groepsimmuniteit te bereiken, aanvankelijk geschat op 70 %, maar de drempel wordt nu boven de 80 % gelegd (21). Begin juli ll. zette de Interministeriële Conferentie van de ministers bevoegd voor de Volksgezondheid het licht op groen. De Vlaamse regering kiest voor een algemene vaccinatieronde van alle jongeren; 12- tot 15-jarigen hebben de toestemming nodig van ouders of voogd (22).

° Minister Frank Vandenbroucke was voorstander van het testen van jongeren vóór ze op kamp vertrekken, doch Vlaams minister van Jeugd Benjamin Dalle lag dwars (23). Op 19 juli besliste het Overlegcomité aan de jeugdkampen te vragen om maximaal in te zetten op vooraf testen, maar zonder verplichting (24). Helaas!
° Het tekort aan mondmaskers in de woonzorgcentra in de beginperiode van de corona-uitbraak blijkbaar indachtig, legt de Vlaamse regering zelf een strategische stock beschermingsmateriaal aan voor mogelijke epidemieën: 16 miljoen chirurgische mondmaskers, 2,25 miljoen FFP2-maskers, 7,5 miljoen handschoenen en 750.000 schorten. Daar bovenop moeten de Vlaamse zorg- en welzijnscentra een noodvoorraad van 3 maanden aanleggen (25, 26).

° Als behandeling van ernstig zieke corona-patiënten worden hoofdzakelijk ontstekingsremmers, die de afweerstof interleukine-6 (IL6) blokkeren, gebruikt, samen met corticosteroïden (27). Ronapreve van de firma's Roche/Regeneron, goedgekeurd in Engeland, is gebaseerd op monoklonale antilichamen (28). Nog meerdere andere producten, gebaseerd op antilichamen, zijn in ontwikkeling of werden ter goedkeuring voorgelegd (29-33).

° Op de laatste plenaire vergadering van de Kamer vóór het zomerreces werd de pandemiewet goedgekeurd. Die houdt in dat de regering een pandemische noodtoestand kan uitroepen, die bevestigd moet worden door het parlement (34).

Communautaire/regionale aspecten van de coronapandemie

Volgens de gegevens van Sciensano bedroeg de vaccinatiegraad op 27 augustus ll. voor volledig gevaccineerden in Vlaanderen 75,16 % van de bevolking, in Wallonië 65,13 % en in Brussel 48,38 % (35).

Een andere publicatie dezelfde dag meldde dat in Vlaanderen 93 % van het zorgpersoneel volledig gevaccineerd was; in Wallonië was dat 80 % en in Brussel 69 % (36). Een pluim dus voor de Vlaamse vrijwilligers in de vaccinatiecentra en voor de zorgverstrekkers!

Uit ziekenhuiscijfers die Vlaams parlementslid Lorin Parys opvroeg voor de periode maart 2020 tot en met 15 juni 2021 blijkt dat in Vlaanderen 16,5 % van alle gehospitaliseerde coronapatiënten is overleden; in Wallonië 20,4 % en in Brussel 18,8 %. Verder is van de patiënten die op intensieve zorg belandden, in Vlaanderen 30,6 % overleden, in Wallonië 40,9 % en in Brussel 39,6 % (37). Volgens KU Leuven-intensivist Geert Meyfroidt is het nog te vroeg om conclusies te trekken: er moet nagezien worden of er geen verklarende achterliggende factoren zijn, zoals meer ouderen (37) of mensen met onderliggende aandoeningen (38).

Prof. Marc Noppen, CEO van UZ Brussel, pleit in zijn boek "Gewoon anders" i.v.m. de aanpak van de pandemie en de lessen die we daaruit kunnen trekken, voor meer personeel en middelen voor de ziekenhuizen. Hij klaagt bovendien de versnippering van bevoegdheden in de gezondheidszorg met de trage besluitvorming door 9 ministers aan en legt de klemtoon op het belang van de eenheid van commando op federaal niveau in crisistoestanden. Verder pleit hij er voor om de financiering van de gezondheidszorg federaal te houden en de uitvoering zo dicht mogelijk bij de burger te leggen, bvb. bij de gezondheidsregio's door voormalig Vlaams minister Vandeurzen gecreëerd (39,40).

In een dubbelinterview met De Standaard leggen de minister-presidenten Elio Di Rupo en Jan Jambon de klemtoon op de samenwerking tussen federale overheid en deelstaten in crisistoestanden zoals de coronapandemie. Zij zijn het er over eens dat de deelstaten, waar het past hun eigen klemtonen kunnen leggen, verwijzend naar de ernstiger situatie in Antwerpen vorig jaar (41).

Ook federaal coronacommissaris Pedro Facon laat die mogelijkheid open: in verband met de versoepelingen gaat hij uit van meer differentiatie tussen de deelgebieden (42).

Mijn commentaar: vanzelfsprekend moet het aantal ministers van Volksgezondheid naar omlaag, moet de gezondheidszorg verder worden overgeheveld naar de gemeenschappen en is samenwerking in crisissituaties aangewezen.

Philippe Suinen, oud PS-kabinetschef en huidig voorzitter van het Instituut Jules Destrée, een denktank die het Waalse beleid richting meer autonomie probeert te sturen, pleit voor een regionalisering van de volksgezondheid (43).

De toenemende vaccinatiegraad moet het coronavirus achteruit dringen. Doch de zeer besmettelijke deltavariant , die zelfs volledig gevaccineerden aansteekt, bevordert samen met versoepelingen en andere factoren de verdere circulatie van het virus. Dat uit zich vooral in Brussel, waar de vaccinatiegraad het laagst is, in een duidelijk sterkere stijging van de hospitalisaties door corona dan in Vlaanderen en Wallonië (44). Dat is op dit ogenblik de grote uitdaging.

Eric Ponette, 29 augustus 2021

REFERTENTIES

Vlaamse regering en Parlement

1. Stephanie Romans: Scholen kunnen op 1 september aan de slag met nieuwe eindtermen, De Tijd 23.07.21
2. Wikipedia: Poly- en perfluoralkylstoffen, www.nl.wikipedia.org/wiki/Poly-_en_perfluoralkylstoffen , 06.08.21
3. Vlaamse Administratie: PFOS en PFAS: Waarom zijn ze problematisch? www.vlaanderen.be/pfas_vervuiling/pfos-en-pfas-waarom-zijn-ze-problematisch , 06.08.21
4. Jef Poppelmonde en Stijn Cools: Zwijndrecht al jaren internationale hotspot van PFOS-vervuiling, De Standaard 01.06.21
5. Piet Depuydt en Ben Serrure: Vlaanderen is één grote gevarenzone met PFOS-hotspots, De Tijd 15.06.21
6. Jef Poppelmonde: PFOS duikt op in heel Vlaanderen, De Standaard 24.06.21
7. Isabel Albers: Milieu als achilleshiel, De Tijd 12.06.21
8. Wim Van de Velden: Iedereen heeft rode kaken in PFOS-affaire, De Tijd, 19.06.21
9. Fouad Gandoul: Moreel wangedrag, De Tijd 02.07.21
10. Daan Bleus en Wim Van de Velden: Vlaamse regering wil alle PFOS-hotspots in kaart brengen, De Tijd 19.06.21
11. H.B.: Vraaggesprek over PFAS in Zwijndrecht met Jan Tytgat, Trends 24.06.21
12. DBI: Hoge PFAS-waarden in bloed van tien omwonenden 3M-site, De Tijd 05.08.21
13. Tom Ysebaert: Eerste stalen tonen 'zorgwekkend veel PFOS' in bloed van omwonenden 3M, De Standaard 05.08.21
14. Kris Van Haver en Tobe Steel: België wacht loodzware inspanning in klimaatspurt, De Tijd 15.07.21
15. Wim De Preter: Vlaamse bioreactor zet CO2 om in grondstoffen, De Tijd 24.07.21
16. Wouter Colson: Professor Herijgers zit de Vlaamse Planningscommissie voor, www.artsenkrant.com 28.06.21
17. DRM-Belga: Contingentering geneeskundestudies – Vlaamse Planningscommissie uit de startblokken, www.mediquality.net 28.06.21
18. Karl Vanlouwe, Peter Van Rompuy en Caroline Gennez –Werkgroep Institutionele Zaken: Verslagboek van de hoorzittingen in het Vlaams Parlement over homogene bevoegdheidspakketten met betrekking tot het gezondheidsbeleid, ingediend op 19.04.21: www.docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1693722
19. PieterJan Neirynck: Laagste geboortecijfer in Vlaanderen sinds 2003, De Tijd 27.05.21
20. Daan Bleus: 10 % meer budget voor centra geestelijke gezondheidszorg, De Tijd 06.07.21
21. Veerle Beel: Historische wachtlijst wordt korter, De Standaard 30.06.21

Federale regering en andere overheidsorganen

1. Matthias Verbergt: Geesteszieken belanden weer vaker in gevangenis, De Standaard 23.07.21
2. Matthias Verbergt: Pas in 2026 meer centra voor geïnterneerden, De Standaards 23.07.21
3. Pascal Selleslagh: Clash Brusselse huisartsenwacht, www.medi-sfeer.be 21.05.21
4. Annabel Tavernier: Nijpend tekort aan Nederlandstalige huisartsen te Brussel, Leo Magazine van de N-VA, nr. 3 2021
5. Stefaan Michielsen: Sociaal akkoord is stap achteruit, De Tijd 09.06.21
6. Matthias Verbergt: Waals non aan sociaal akkoord zet PS voor schut, De Standaard 24.06.21
7. Wim Van de Velden: Sociaal akkoord zet ABVV onder communautaire hoogspanning, De Tijd 25.06.21
8. Wim Van de Velden: Tous ensemble in het rood, De Tijd 17.07.21
9. Wim Van de Velden: De rekeningen kloppen niet

meer, De Tijd 03.07.21
10. Geert Verrijken: Artsenquota: met gemeenschappen overlegde responsabilisering tegen januari? www.artsenkrant.com 23.07.21
11. Matthias Verbergt: Regering belooft begin 2022 uitweg voor artsenquota, De Standaard 24.07.21
12. Redactie: Kamer en Senaat nemen staatshervormingen onder de loep, De Tijd 03.07.21
13. Bart Sturtewagen: België ja of nee, dat is de kwestie, De Standaard 11.06.21
14. Belga: Ex-partijvoorzitter John Crombez (Vooruit) schrijft paper: 'Gezondheidszorg kan het met 3 miljard euro minder doen', www.knack.be 25.06.21
15. Rik Arnoudt, VRT: Kafka in de zorg: wie zijn onze 9 ministers van Gezondheid en waarvoor zijn ze precies bevoegd? www.vrt.be/vrtnws/nl/2020/05/26/kafka-in-de-gezondheidszorg-wie-zijn-de-9-ministers-en-waarvoor/
16. Daan Bleus: 'Brussels Gewest is ondergefinancierd', De Tijd 26.05.21
17. Rik Van Cauwelaert: Vier op een rij, De Tijd 22.05.21
18. Wim Van de Velden: Jurgen Conings illustreert dat België nog bestaat, De Tijd 27.05.21
19. Wim Van de Velden: Bouchez gooit hoofddoek op regeringstafel Vivaldi, De Tijd 02.06.21
20. Hind Fraihi: Politieke diversiteitskoorts, De Tijd 15.07.21
21. Matthias Verbergt: Vertrouwelijke nota over Haouach is genuanceerd, De Standaard 15.07.21
22. Bart Brinckman: Uitspraken Haouach achtervolgen Vivaldi, De Standaard 07.07.21
23. Bart Sturtewagen: Een regeringscommissaris kan geen activist zijn, De Standaard 08.07.21
24. Jean Van Empten: Commentaar – Gezond verstand, De Tijd 22.07.21
25. Dieter Dujardin en Dries Bervoet: Vivaldi overleeft hongerstaking, De Tijd 22.07.21
26. Sammy Mahdi: Collectieve regularisatie is geen rechtvaardige oplossing, De Tijd 15.07.21
27. Redactie: Provincie Luik zwaar getroffen, wateroverlast ook in Vlaanderen, Duitsland en Nederland, De Standaard 16.07.21
28. Marie Van Oost: Dodelijk noodweer treft België, De Tijd 16.07.21
29. Veerle Beel: Al 30 miljoen euro ingezameld voor slachtoffers waterramp, De Standaard 03.08.21
30. Veerle Beel: 'Onze structuren zijn niet voorzien op een ramp van deze schaal', De Standaard 03.08.21
31. Belga: Minister Beke wil leegstaande assistentiewoningen inzetten voor opvang Waalse slachtoffers van noodweer, www.knack.be 12.08.21
32. Redactie: "Artsenquota verdelen opnieuw" (Vaso, VGSO), www.despecialist.eu 07.06.21

Coronapandemie

1. Jasper D'Hoore: Iedereen vaccineren tegen 11 juli niet haalbaar met leeftijdsgrens voor J&J, De Tijd 27.05.21
2. Trui Engels: Wetenschappers denken bloedklonterpuzzel van AstraZeneca en J&J opgelost te hebben, www.knack.be 27.05.21
3. FE: Wie jonger is dan 41 jaar kan vrijwillig kiezen voor J&J-vaccin, De Tijd 11.06.21
4. Hilde Van den Eynde: Israël meldt hartontstekingen na Pfizer-vaccinatie, De Standaard 03.06.21
5. BTL/ALG/SVR – Belga: Covid-19-FDA ziet nieuwe ernstige bijwerking bij Johnson & Johnson-vaccin: het Guillain-Barré-syndroom, www.mediquality.net 12.07.21
6. Matthias Verbergt: Overlegcomité uitgesteld: 'Niet alarmistische zijn', De Standaard 16.07.21
7. Dries Bervoet en Thomas Roelens: De delta-variant, de ongewenste gast op het bevrijdingsfeest, De Tijd 23.06.21
8. Maxie Eckert en Dries De Smet: Deltavariant zal óók gevaccineerden ziek maken, De Standaard 07.07.21
9. Belga: Covid-19 - Verschillende oorzaken voor dood twaalf gevaccineerde bewoners in rusthuis Nijvel, www.mediquality.net 29.07.21
10. Interview met gezondheidsexperte Devi Sridhar: 'Tegen de deltavariant moet 80 à 90 % gevaccineerd zijn', www.knack.be 03.08.21
11. Redactie: Nieuwe coronavariant slaat toe in rusthuis Zaventem, De Tijd 07.08.21
12. Eveline Vergauwen: Zeven rusthuisbewoners aan Colombiaanse variant bezweken, De Standaard 07.08.21
13. Trui Engels: Corona-uitbraak Zaventem: waarom testen steeds meer gevaccineerden positief op het coronavirus? www.knack.be 06.08.21
14. Dries De Smet: Hoeveel risico loop je nog als gevaccineerde? De Standaard 14.08.21
15. Dries De Smet: Een op drie covid-patiënten in ziekenhuis kreeg twee prikken, De Standaard 19.08.21
16. Redactie: Testen op antistoffen na vaccinatie: zinvol of niet? www.knack.be 16.08.21
17. Persbericht: EP roept op tot een tijdelijke ontheffing van patenten op coronavaccins, www.europarl.europa.eu
18. Dries Bervoet: Ventilatie wordt belangrijker wapen in strijd tegen corona, De Tijd 22.07.21
19. Dries Bervoet: Deur naar rijk der vrijheid zwaait verder open, De Tijd 21.08.21
20. Matthias Verbergt: Verplichte vaccinatie in zorg nog (lang) niet voor morgen, De Standaard 24.08.21
21. Jasper D'Hoore: Experts geven groen licht voor vaccinatie 12- tot 15-jarigen, De Tijd 06.07.21
22. Jasper D'Hoore: Vlaanderen gaat 12- tot 15-jarigen systematisch uitnodigen voor coronavaccin, De Tijd 08.07.21
23. Peter De Lobel: Overlegcomité zonder paniek en zonder versoepelingen, De Standaard 19.07.21
24. CP Belga: Covid-19 – Laatste persconferentie over

coronacijfers: “Vertrouwen in goede vooruitzichten”, www.mediquality.net 23.07.21
25. BIN/POL/SVR/VOC/GEL – Belga: Vlaanderen legt eigen voorraad maskers aan, www.mediquality.net 16.08.21
26. Redactie: Vlaanderen legt eigen voorraad mondmaskers aan, De Tijd 17.08.21
27. BIN/ALG/HNE/TVP – Belga: Anti-IL6-medicijnen verbeteren vooruitzichten gehospitaliseerde coronapatiënten (WHO), www.mediquality.net 06.07.21
28. Redactie: VK keurt coronatherapie Ronapreve goed, De Tijd 21.08.21
29. Belga: Europese Commissie lijst vijf “beloftevolle kandidaat-medicijnen” tegen Covid-19 op, www.mediquality.net 29.06.21
30. Bert Lauwers: Gents kandidaat-corona-medicijn beschermt ook tegen deltavariant, www.trends.be 13.07.21
31. Belga: Coronamedicijn van AstraZeneca blijkt effectief voor voorkomen van symptomen, www.knacxk.be 20.08.21
32. Nico Schoofs: AstraZeneca-behandeling voorkomt Covid-19 bij hoogrisicogroepen, De Tijd 21.08.21
33. UZ Gent: Covid-19 – UZ Gent ontwikkelt nieuwe antilichaamtherapie als rem voor de deltavariant, www.mediquality.net 25.08.21
34. Matthias Verbergt: Overlegcomité uitgesteld: ‘Niet alarmistisch zijn’, De Standaard 16.07.21
35. Covid-vaccinaties België per regio: www.sciensano.be/nl 27.08.21
36. LIVE Coronablog: Kaap van 75 procent volledig gevaccineerden overschreden in Vlaanderen, www.knack.be 27.08.21
37. Belga en Pascal Selleslagh: Sterftegraad op intensieve zorg: waarom zo laat met cijfers? www.despecialist.eu 28.07.21
38. Daan Bleus: Sterftecijfers door corona verschillen tussen ziekenhuizen, De Tijd 30.07.21
39. Geert Verrijken: Marc Noppen: ‘Waar is de visie op onze gezondheidszorg?’ www.artsenkrant.com, 30.06.21
40. David Geens: Marc Noppen: ‘Coronacrisis katalysator voor herdenken gezondheidszorg’ www.doorbraak.be 28.07.21
41. Peter De Lobel en Bart Brinckman: Dubbelinterview Jan Jambon en Elio Di Rupo: ‘De gezondheidszorg heeft ons dichter bij elkaar gebracht’ De Standaard 12.06.21
42. Simon Andries: In één interview eigen voorzitter, premier en regio’s op hun plaats gezet, De Standaard 17.07.21
43. Matthias Verbergt: Interview Philippe Suinen: ‘Ik hoop dat Wallonië ooit in de buurt komt van De Wevers arrogantie’ De Standaard 14.08.21
44. Dries Bervoet: Ziekenhuizen op scherp voor nieuwe coronagolf, De Tijd 24.08.21

POLITIEKE ACTUALITEIT

BRIEVEN

REACTIE KABINET VERLINDEN

Geachte mevrouw,

We danken u voor uw constructieve bijdrage. Uw bericht werd bezorgd aan de specialisten institutionele hervormingen op ons kabinet.

In de Commissie Grondwet van de Kamer heeft recent op 10 juni 2021 een gedachtewisseling met de beide ministers van institutionele hervormingen plaatsgevonden over het Dialoogplatform. Tijdens deze zitting hebben beide ministers institutionele hervorming de stand van zaken, het opzet en de verdere timing nader toegelicht.

De video van deze gedachtewisseling is integraal terug te vinden op de website van de Kamer. http://www.dekamer.be/media/index.html?language=nl&sid=55U1849

We verwijzen u dan ook graag door naar dit stuk.

Uw input is ook daar zeker welkom.

Met vriendelijke groet,
Kabinet Verlinden

ANTWOORD VAV

Geachte Mevrouw Minister,

Wij vernamen dat u samen met Minister David Clarinval in de komende weken een lijst van grondwetsartikelen aanlegt, die de regering voor herziening vatbaar wil verklaren als voorbereiding van de staatshervorming tijdens de volgende legislatuur.

Om die reden bezorg ik u hierbij het recent memorandum van het Vlaams Artsenverbond (VAV) met de eis tot communautarisering van de gezondheidszorg.

Met de meeste hoogachting,

Namens de Raad van Bestuur van het Vlaams Artsenverbond,
Dr. Lieve Van Ermen, VAV-voorzitter

POLITIEKE ACTUALITEIT

HERKOMST VAN DE BEVOLKING IN BELGIË EN GEWESTEN 2011 – 2020

Op 13 januari 2021 publiceerde het Belgische Statistiekbureau STATBEL zijn "Nieuwe statistiek over diversiteit naar herkomst in België", als opvolging van een studie in 2011 (1). Perscommentaren kan u onder meer vinden bij Dries Bervoet (2) en Koen Baumers (3).

Methodiek

De statistiek naar herkomst is gebaseerd op de volgende kenmerken: de eigen huidige en eerst geregistreerde nationaliteit en de eerst geregistreerde nationaliteit van beide ouders. Op basis daarvan worden drie grote herkomstgroepen onderscheiden:

- **Belg met Belgische achtergrond;**
- **Belg met buitenlandse achtergrond;**
  [*Deze groep wordt onderverdeeld in subgroepen:*
  - Belgische eerst geregistreerde nationaliteit
    - één ouder met een buitenlandse eerst geregistreerde nationaliteit
    - *beide ouders met een buitenlandse eerst geregistreerde nationaliteit*
  - *Buitenlandse eerst geregistreerde nationaliteit.*]

  Daarnaast werd de nationaliteit van herkomst bepaald:
  - afkomstig uit buurland (Duitsland, Frankrijk, Nederland, het Groothertogdom Luxemburg en het Verenigd Koninkrijk)
  - afkomstig uit EU27 (exclusief België en buurlanden)
  - buiten EU27
- **Niet Belg.**

Evolutie 2011 – 2020 in België (Tabel 1)

	2011	2020
Belg met Belgische achtergrond	74,3 %	67,9 %
Belg met buitenlandse achtergrond	15,5 %	19,7 %
Niet-Belg	10,2 %	12,4 %
Totaal	100,0 %	100,0 %

Op 9 jaar tijd is er dus een duidelijke afname van de autochtone bevolking en een toename van Belgen met buitenlandse achtergrond en niet-Belgen samen van 25,7 naar 32,1 %.

Bevolking naar herkomstgroep in 2020 in België en de 3 gewesten (Tabel 2)

	België	VG	WG	BHG
Belg met Belgische achtergrond (A)	67,9 %	76,5 %	66,4 %	25,6 %
Belg met buitenlandse achtergrond (B)	19,7 %	14,1 %	23,2 %	39,1 %
Niet-Belg (C)	12,4 %	9,4 %	10,4 %	35,3 %
Totaal	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Van de 3 gewesten heeft het Vlaamse het hoogste percentage van de autochtone bevolking (76,5 %), het Brussels Hoofdstedelijk Gewest het laagste (25,6 %); dat betekent dat het Vlaamse Gewest bijna een vierde personen uit categorie B + C telt, en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bijna drie vierde uit B + C.

In de groep van categorie B + C is het aandeel van Belgen met buitenlandse achtergrond groter dan dat van niet-Belgen.

HERKOMSTGROEP IN BELGIË VOLGENS LEEFTIJD (2020)

Het aandeel "Belg met Belgische achtergrond" neemt duidelijk toe met de leeftijd: het bedraagt 54,3 % bij de 0 – 17 jarigen, 66,3 % bij de 18 – 64 jarigen en 87,3 % bij de 65-plussers; dat betekent dat bij de 0 – 17 jarigen het percentage van Belgen met buitenlandse achtergrond + niet-Belgen 45,7 % bedraagt, zoals door Koen Baumers beklemtoond wordt (3).

Een andere publicatie in De Tijd meldt dat in 2020 23,3 % van de *Vlaamse bevolking* een vreemde herkomst heeft (in 1990 was dat 6,5 %): onder hen vallen zowel mensen die buiten België geboren zijn of van wie een van de ouders niet in België geboren is. In de groep 0 – 24 jarigen ligt het aandeel van mensen met een migratieachtergrond nog hoger dan de 23,3 % voor de hele Vlaamse bevolking, namelijk 35,7 % (4).

Belgen met een buitenlandse achtergrond en niet-Belgen naar herkomstnationaliteit (2020) (Tabel 3)

	België	VG	WG	BHG
Buurland	20,5 %	22,4 %	23,0 %	13,7 %
EU27	28,2 %	20,7 %	39,6 %	25,6 %
Buiten EU27	51,3 %	56,9 %	37,4 %	60,7 %
Totaal	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Het Vlaams Gewest heeft een kleiner aandeel mensen van wie de nationaliteitsgroep van herkomst in een EU27 land (exclusief België en de buurlanden) ligt: 20,7 % t.o.v. 28,2 % op nationaal niveau; tegelijk heeft Vlaanderen een groter aandeel mensen met een herkomstnationaliteit die buiten de EU27 zone ligt: 56,9 % versus 51,3 % op nationaal niveau.

In Wallonië zien we het omgekeerd patroon: een groter aandeel afkomstig uit een EU27 land (39,6 %) en een kleiner aandeel afkomstig uit een land buiten de EU27 zone (37,4 %).

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft het kleinste aandeel mensen afkomstig uit een buurland: 13,7 % in vergelijking met 20, 5 % op nationaal niveau. Ook bevat dit gewest het grootste aandeel mensen met een herkomstnationaliteit die buiten de EU27 ligt: 60,7 % in vergelijking met 56,9 % in Vlaanderen en 37,4 % in Wallonië.

De top 5 van herkomstnationaliteiten in België zijn in 2020: Marokko, Italië, Frankrijk, Nederland en Turkije; de top 3 van herkomstnationaliteiten per gewest zijn:
Voor het Vlaams Gewest: Nederland, Marokko en Turkije
Voor het Waals Gewest: Italië, Frankrijk en Marokko
Voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: Marokko, Frankrijk en Italië.

BESLUIT

Volgens een studie van het Belgische Statistiekbureau STATBEL hadden in 2020 32,1 % van de inwoners van België buitenlandse roots (hetzij Belgen met buitenlandse achtergrond, hetzij niet-Belgen); in Vlaanderen bedroeg dat aandeel 23,5 %.

Bij de 0 – 17 jarigen in België was het aandeel van inwoners met buitenlandse roots 45,7 %.

De kennis van deze cijfers is noodzakelijk voor iedereen die begaan is met immigratie en de maatregelen om die te beheersen.

Die maatregelen omvatten de voorwaarden van immigratie, de strategie voor integratie van de hier legaal aanwezige inwijkelingen, en ontwikkelingssamenwerking in de landen van herkomst (5-7).

Eric Ponette, 9 mei 2021

Referenties

1. Nieuwe statistiek over diversiteit naar herkomst in België, www.statbel.fgov.be/nl/themas/bevolking/herkomst 13.01.21
2. Dries Bervoet: Een op de drie inwoners van België heeft migratieroots, De Tijd 13.01.21
3. Koen Baumers: In België heeft een op de drie inwoners buitenlandse roots, De Standaard 13.01.21
4. Redactie: Grafiek van de dag – Vlaanderen telt steeds meer mensen met migratieachtergrond, De Tijd 12.11.20
5. Eric Ponette: Politieke Actualiteit – De struikelstenen voor de integratie van moslims: een aanzet tot discussie, Periodiek april-mei-juni 2015, p. 10-18, www.vlaamsartsenverbond.org
6. Eric Ponette: Politieke Actualiteit – De vlucht naar Europa, Periodiek oktober-november-december 2015, p. 12-18, www.vlaamsartsenverbond.org
7. Eric Ponette: Politieke Actualiteit – Aanbevelingen ter bevordering van integratie van legaal aanwezige inwijkelingen, Periodiek april-mei-juni 2020, p. 16-21, www.vlaamsartsenverbond.org

VAN UW HOOFDREDACTEUR

In het voorjaar 2021 verkozen Bert Baert en Piet Jongbloet geen deel meer uit te maken van de “Raad van Bestuur” van het Vlaams Artsenverbond. Wij - de raad van bestuur en alle leden van het VAV - zullen hen missen maar respecteren uiteraard die beslissing.

Meer dan 25 jaar lang was **professor A.L. Baert** diensthoofd Radiologie in UZ Leuven, waar hij een dienst uitbouwde met internationale uitstraling. Hij was ook een pionier in de ontwikkeling en organisatie van de Europese radiologie, onder meer door het European Congress of Radiology en het tijdschrift European Radiology mee op te richten.

Het VAV dankt “Bert” Baert voor zijn jarenlange toewijding. Wij zullen in het VAV zijn scherp verstand,de wel doordachte adviezen ,zijn spreekwoordelijke dossierkennis en zijn drijvende kracht achter een groot aantal realisaties missen.

Bert, PERIODIEK hoopt nog regelmatig op u te mogen beroep doen.

Over Piet Jongbloet de kinderarts lezen wij het volgende in de memoires van Wilfried Martens ”Piet Jongbloet, medestrijder en een andere intieme vriend, studeerde te Gent. Hij was mijn voorganger als preses van VVS en behoorde met Karel Van den Bossche, preses van het Gentse KVHV, tot de groep studenten die samen met mij op 20 februari 1958 in de Kamer waren opgepakt en nadien door de correctionele rechtbank te Brussel werden veroordeeld. Met Piet Jongbloet kon ik mijn plannen grondig bespreken en ik had veel steun aan hem. Hij was zeer vooruitstrevend en heel erg op Nederland gericht. Later heeft hij als kinderarts in Nederland uitstekend werk verricht.”

Piet is een logisch denker en bracht steeds met zijn rustige stem kalmte in de raad van bestuur waar dat nodig was. Als lid van de redactieraad van periodiek was hij samen met jan Dockx, verantwoordelijk voor cultuur. In die functie herwerkte hij ook redactioneel teksten die soms zeer moeilijk begrijpbaar waren. Het resultaat was altijd een mooi leesbare en taalkundig correcte tekst.

De aandachtige lezer zal ook bemerkt hebben dat in de rubriek boeken een boekbespreking wordt gescheiden van een korte inhoud.

Ook wordt de rubriek “nieuws van onze leden” in dit nummer goed opgevuld en dat is positief!.

Frank J Goes

NIEUWS VAN ONZE LEDEN

ARCHIEF EN DOCUMENTATIE-CENTRUM VOOR HET VLAAMS-NATIONALISME.

Het ADVN is een archief- en onderzoekscentrum dat erkend en gesubsidieerd is door de Vlaamse Gemeenschap als landelijke culturele archiefinstelling en verzamelt, bewaart en beheert op een wetenschappelijke en professionele methode het erfgoed van de Vlaamse Beweging, nationale bewegingen in Europa en de bijbehorende thema's zoals culturele identiteit en migratie.
De resultaten van het wetenschappelijk onderzoek worden vertaald in symposia, lezingen en publicaties: Mededelingen over de aanwinsten en Wetenschappelijke Tijdingen met artikels over de geschiedenis van de Vlaamse Beweging.

Het archief is opgericht in 1984. In het bestuur zetelen historici en personen uit de brede Vlaamse Beweging.

Ook de huisvesting is bijzonder: de " Middelbare School voor meisjes", ontworpen in 1879, behoort tot één van de belangrijkste bewaarde bouwwerken van stadsarchitect Pieter Dens. In 2009 werd het gebouwencomplex opgenomen in de inventaris van onroerend erfgoed.

Tot zover de inleiding tot mijn eigenlijk betoog.
Na de "grote verhuis" is een groot deel van ons archief overgebracht en beschikt het VAV over zes lopende meter geïnventariseerde documenten. De laatste 30 dozen met archieven tot 2020 zijn recent opgehaald.

Ik wil hiermee een pleidooi houden om uw persoonlijke archieven niet prijs te geven aan de "container". Tenslotte bereiken we op termijn een gezegende leeftijd en zullen onze dierbare nabestaanden "anders" oordelen over onze levenslange passie. Naast documenten op papier wordt ook digitale opslag bewaart.

Zoals Dr. Jan Van Meirhaeghe reeds heeft aangegeven is dat de ideale bezigheidstherapie wanneer in het najaar de

vierde opstoot annex lockdown uitbreekt.
Het ADVN is zeer bereidwillig en komt met voldoende mankracht aan huis om het archief op te halen. Zelfs sorteren is niet nodig: zij doen dat in uw plaats. Het archief wordt onder uw naam opgeslagen.

Tenslotte verwijs ik naar de onbaatzuchtige opslag door Noorwegen van miljoenen zaadmonsters in de wereldzaadbank te Svalberg, Spitsbergen op 100 meter diepte en een temperatuur van – 18 graden.
Ons gedachtegoed verdient dezelfde behandeling maar dan op kamertemperatuur.

Het is begrijpelijk dat het soms moeilijk is om bij leven afstand te nemen van handschriften maar het ADVN staat borg voor de bewaring ervan voor de toekomstige generaties.

Contactgegevens: Lange Leemstraat 26, 2018 Antwerpen, tel: 03 225 18 37,info@advn.be

Jan Dockx

PROF. DENIS

Het VAV betreurt het heengaan van Prof. Dr. Lodewijk (Louis)(1933) Jan Denis, een van de pioniers en vrijdenkers van de urologie. Hij heeft ons op 28 juli 2021 vredig verlaten. Prof. Denis was een inspirerende uroloog, en een van de oprichters van Europa Uomo, de Europese belangenbehartigingsbeweging die 27 prostaatpatiëntengroepen in heel Europa vertegenwoordigt.

Hij studeerde af in de geneeskunde in Gent in1957 en begon daarna zijn assistentschap in de chirurgie en urologie in de Antwerpse stedelijke ziekenhuizen.

Na zijn studie geneeskunde trok hij naar de Verenigde Staten waar hij vaak werd uitgenodigd door de grote Amerikaanse instituten.

Hij werd coördinerend voorzitter van de dienst Urologie van de Antwerpse Stadsziekenhuizen (AZ Middelheim), en hoogleraar aan de Vlaamse Vrije Universiteit Brussel (VUB) in 1978.

In 1982 was hij medeoprichter van de Europese School voor Oncologie (ESO). Tussen 1998 en 2006 bekleedde hij verschillende functies in de Union Internationale Contre le Cancer (UICC), respectievelijk als penningmeester en secretaris-generaal.

Prof. Denis was als oprichter betrokken in multipele internationale organisaties. Zijn groep kon aantonen dat de opsporing van prostaatkanker (PCa) in de vroege geneesbare stadia kan leiden tot een zeer significante vermindering van het sterftecijfer .

In 1998 verkreeg hij het emeritaat als hoogleraar Urologie aan de VUB en werd hij directeur van het Oncologisch Centrum Antwerpen (OCA).

Het Vlaams Artsenverbond verliest in zijn persoon een uitmuntend arts,een trouw lid en een steunpilaar van de “Raad Voor Advies”.

Frank J Goes

Brief

Op 9 juni ll. stuurde VAV-voorzitter Lieve Van Ermen bijgevoegde brief naar volgende personen:

- **eerste minister Alexander De Croo**
- **minister Frank Vandenbroucke**
- **minister-president Jan Jambon**
- **de ministers Wouter Beke en Ben Weyts**
- **de voorzitters van de Vlaamse politieke partijen**

De Pers werd telkens in cc gezet.

De heer Alexander De Croo
Eerste Minister

Antwerpen, 9 juni 2021

Betreft: Contingentering van de artsen

Mijnheer de eerste minister,

Via de media vernam het Vlaams Artsenverbond (VAV) dat de federale regering een ingrijpende wijziging van de artsencontingentering plant (zie bijlage).

Wij citeren: "De federale planningscommissie van experten, die de quota elk jaar berekent, stuurde alvast over elk van die vragen een opvallend advies aan Vandenbroucke. De commissie adviseert de berekeningswijze van de historische overschotten en tekorten drastisch te wijzigen, zodat er ruimte komt voor grotere contingenten, vernam De Standaard. Ze adviseert ook alle afgestudeerden een Riziv-nummer toe te kennen."

Indien dat plan gerealiseerd wordt, dreigt de medische consumptie fors te stijgen, dreigt de plethora ernstig de kwaliteit van de opleidingen aan te tasten, wordt de Vlaamse Gemeenschap gestraft voor het jarenlang naleven van de regels en de Franse Gemeenschap beloond voor het negeren ervan.

Bijgevolg vraagt het VAV u dringend om de naleving van de huidige contingenteringsregels volledig te doen respecteren.

Het VAV vraagt ook dat er, zoals afgesproken in het regeerakkoord, zal worden voorzien in een responsabiliseringsmechanisme voor het geval dat de federale quota niet worden gerespecteerd.

Met de meeste hoogachting,

Mede namens de Raad van Bestuur van het VAV,
Dokter Lieve Van Ermen, VAV-voorzitter

(F)ACTUEEL

Over polarisatie en de rol van de 'sociale' media.

In zijn lezenswaardig boek "*Not born yesterday. The science of who we trust and what we beleive*" (Princeton University Press, 2020) staat Hugo Mercier terloops (pagina's 208-211) stil bij de toenemende maatschappelijke polarisatie, en bij de rol die de 'sociale' media daarin spelen. Ter illustratie verwijst hij daarbij naar de verrassende verkiezing van Donald Trump tot president van de VS, een verkiezing die bij ons frequent als een resultaat van populisme is geduid. Polarisering en populisme zijn weliswaar niet identiek, maar lijken bijna even nauw verwant als regen en lage bewolking. Het gaat trouwens niet altijd om politiek. Ook bijvoorbeeld wie tegen vaccinatie is, staat in de regel open voor - nochtans al geruime tijd ontkrachte - beweringen als het veroorzaken van autisme en steriliteit door vaccins.

Mercier vraagt zich vooral af hoe het komt dat een persoonlijke mening radicaliseert en uiteindelijk iedere hiervan afwijkende mening afwijst. Aan de oorsprong ligt het gegeven dat een mens na een dwaasheid, op zoek gaat naar argumenten die kunnen aantonen dat zijn daad in se eigenlijk niet (zo) dwaas was. Het zit bovendien in de mens ingebakken om vooral open te staan voor informatie, meningen en uitspraken die een eigen (voor)oordeel bevestigen: een mening die bij de onze aansluit, aanvaarden we veel gemakkelijker als waarheidsgetrouw, dan een uitspraak die ertegen ingaat.

Herhaaldelijk contact met een bevestigende opinie, versterkt uiteindelijk ook de eigen mening en werkt zo polarisatie in de hand. Want dergelijke contacten doen de mening van de betrokkene opschuiven in de richting van radicalere, extremere versies ervan. Het is dus vooral de herhaling van bevestigende boodschappen die radicalisering voedt. En hier komen de *social media* in beeld. Via een uitgekiend selectiesysteem, zorgen deze er immers voor dat wij, vooral of uitsluitend, nieuws en opinies voorgeschoteld krijgen die ons bestaande (voor)oordeel over een onderwerp bevestigen – ook en zelfs indien het om *fake news* gaat: zolang é.e.a. maar bij onze mening aansluit. Zo veroorzaken deze media toenemende maatschappelijke polarisatie. En zo is het best mogelijk dat zij ook, met *fake* verhalen over de vermeende risico's van vaccins, bij mensen die er al achterdochtig tegenover staan, deze achterdocht naar afwijzing doen evolueren.

Willem Amery

COVID 19 en PCR TESTEN-MINDER ONSCHULDIG DAN VERMOED

Samenvatting: In Jama Otolaryngology head and neck surgery verscheen een interessante studie over de techniek van nasofaryngeale afname met wissers voor Sars Cov-2 tests.

De auteurs ontkennen uiteraard niet het belang van afname van die testen waar het gepast is, maar wezen op mogelijke complicaties. Die verwikkelingen zijn zeldzaam maar komen wel voor, dus overdreven testen en "testen om te testen" is ongepast.

Meer in detail:
De biologische moleculaire PCR -**polymerase chain reaction** -**test** met nasofaryngeale wisser is een van de meest uitgevoerde testen in de wereld. De test heeft een redelijke sensibiliteit(afhankelijk van het moment van testen) van 56 % tot 83% met een specificiteit van meer dan 99%. Uitgaande van correct afgenomen monsters stijgt de sensitiviteit van 0% op moment van overdracht van het virus tot circa 30% 4 dagen later en 60% op moment van ontstaan klachten op dag 5 na besmetting. Daarna stijgt de sensitiviteit door tot circa 80% op dag 8 na besmetting waarna de sensitiviteit langzaam afneemt tot circa 30% ,21 dagen na infectie. De afname van het percentage PCR-test positief vanaf 8 dagen na besmetting hangt samen met de genezing en de opklaring van de infectie.

Verwikkelingen: De auteurs van Jama beschrijven verwikkelingen in de omgeving van vitale structuren zoals de orbita, de schedelbasis en bloedvaten. Het doel van hun studie was de frequentie van voorkomen en de aard van die complicaties te evalueren. De patiënten in die studie werden gerekruteerd via de dienst "spoed" van een ziekenhuis in Helsinki in 2020.

Over een periode van zeven maanden werden 643.284 tests geanalyseerd. Ernstige verwikkelingen met bezoek aan de spoed kwamen voor in **1,24/100.000** uitstrijkjes. Acht personen hadden een complicatie onmiddellijk na afname van de test; 4 neusbloedingen en 4 voor een afgebroken wisser. De afgebroken stukjes werden teruggevonden in de neusholte, slokdarm en bronchi.Onder lokale verdoving konden die worden verwijderd en de bloedingen werden gestopt met kompressen-,soms waren transfusies en endovasculaire ingreep noodzakelijk. Levensbedreigende situaties ontstonden in gevallen waar de voorste ethmoid arterie en sfenopalatine arterie werden geperforeerd. In één geval was er zelfs lekkage van cerebrospinaal vocht. Er waren ook gevallen van perforatie van het neusseptum en infecties.

Opletten met de techniek: De auteurs benadrukken in hun studie dat de frequentie van voorkomen van verwik-

kelingen uiterst klein -maar wel belangrijk-is en dat ze allemaal het gevolg zijn van een niet correcte afname met de wisser. Ofwel werd teveel kracht gebruikt-ofwel was er een slechte oriëntatie van de wisser: het uitstrijkje moet gericht worden naar de neusbodem, niet te lateraal ,niet teveel in de richting van de schedel en tot men weerstand voelt.

Beperking studie. Het aantal verwikkelingen na afname PCR test zal zeker duidelijk hoger liggen want patiënten met minder ernstige verwikkelingen konden in andere zorgeenheden terecht.

Vraagteken en beperking? In het licht van die mogelijke verwikkelingen en hinder van afname van zulk een test vragen wij ons af in hoeverre al de voetballers die soms maandenlang tot drie testen per week ondergingen wel echt op een degelijke manier werden getest.

Ook weet ieder van ons dat de hinder die men zelf-of vrienden of familie-had tijdens het testen nooit dezelfde is.Er is dus nog veel bij te schaven qua gestandaardiseerde techniek van afname

Besluit:PCR testen hebben een belangrijke plaats maar dienen niet te pas en te onpas worden uitgevoerd.

Referenties

- Covid 19 en PCR Medscape 09052021
- Kucirka LM, Lauer SA, Laeyendecker O, Boon D, Lessler J. Variation in False-Negative Rate of Reverse Transcriptase Polymerase Chain Reaction-Based SARS-CoV-2 Tests by Time Since Exposure. Ann Intern Med. 2020;173(4):262-267. doi:10.7326/M20-1495
- Koskin A. et al.Jama Otolaryngol Head neck Surg 2021;doi 10.1001/0715

Frank J Goes.

Besmettelijk niettegenstaande vaccinatie

Volledig gevaccineerd en toch besmettelijk – hoe bestaat het?

Om dit te begrijpen moeten we even teruggaan naar onze immunologische reactie op een viraal (of ander) antigeen. Om het niet te ingewikkeld te maken, beperken we ons tot de humorale (= B-lymfocyten-) immuniteit, die antistoffen aanmaakt. Wel hebben we voor een efficiënte virusbestrijding, naast de humorale, zeker ook de cellulaire (= T-lymfocyten gemedieerde) immuniteit vandoen.

Onze B-lymfocyten produceren verschillende types antistoffen of immunoglobulines (Ig's), maar er bestaan binnen het lichaam ook regionale aspecten.

De belangrijkste soorten Ig's, wat infectieziekten betreft, zijn: IgA, IgG en IgM.

Eerst wat over de laatstgenoemde twee. Bij een nieuwe infectie zien we eerst het zeer effectieve, maar grote, IgM in het bloed verschijnen; zijn rol wordt echter na 2-3 weken al door het IgG, het kleinste onder de antistoffen, overgenomen. IgG is ons blijvend antwoord op een infectie: het is zeer belangrijk voor de definitieve uitschakeling van het pathogeen. Dankzij zijn kleine afmetingen, circuleert het vlot in het lichaam en is het de enige antistof die ook voor bescherming van de foetus kan zorgen. IgG is tevens de antistof met verreweg de hoogste serumconcentratie. Maar sommige lichaamscompartimenten hebben in het immunologische gebeuren iets apart. Waar IgM en IgG hun rol in het gehele lichaam spelen, is er immers meer. Zo zitten de hersenen, ook wat immuniteit betreft, achter de bloed-hersenbarrière. Hier wil ik het echter over onze slijmvliezen hebben: infectieuze agressoren gebruiken hen bij uitstek om ons lichaam binnen te dringen, vooral dan onze luchtwegen en het spijsverteringsstelsel. En hier komt het cruciale IgA op de proppen: dit Ig wordt door het slijmvlies, in samenwerking met plasmacellen van het bloed, geproduceerd. Het speelt vooral zijn rol in lichaamsholtes die door slijmvliezen zijn afgezoomd; wel vinden we IgA ook in het serum.

Wat heeft dit nu met de aanwezigheid van het SARS-CoV2 (en specifiek zijn deltavariant) te maken bij gevaccineerde personen? Bij contact met een nieuw pathogeen, maakt het slijmvlies IgA aan en verhindert zo meestal, in samenwerking met de systemische immuniteit, dat de ziektekiemen verder het lichaam kunnen binnendringen. Bij klassieke vaccinaties wordt ons lichaam echter langs een andere - de parenterale - weg, aan het pathogeen blootgesteld; de productie van IgA valt dan vaak een stuk zwakker uit zodat het slijmvlies, bijvoorbeeld in de neus, niet of onvoldoende voorbereid is op een nieuw contact met de agressor. Dit is het wat de deltavariant van Covid-19 mogelijk de kans geeft om een poos in de bovenste luchtwegen van een gevaccineerde persoon te overleven; wel is zijn overlevingsduur er dan gemiddeld korter dan bij een niet-gevaccineerde en zal er in de regel ook geen systemische infectie ontstaan: daar zorgt het IgG dan wel voor.

Willem Amery

MEDISCHE ACTUALITEIT

STRAFUITVOERING

Een gevangenis is meer dan een opstapeling van lichamen

Frederik Janssens
Voorzitter van de Commissie van Toezicht bij de Antwerpse gevangenis
Woensdag 18 augustus 2021 om 3.25 uur

Alle korte straffen laten uitvoeren zal tot nog meer mensonwaardige toestanden in de gevangenissen leiden.

Minister van Justitie Vincent Van Quickenborne (Open VLD) zal vanaf 1 december ook de gevangenisstraffen tot 36 maanden effectief laten uitvoeren. Vandaag worden die niet in de gevangenis uitgezeten, maar afgewerkt met een enkelband of door een taakstraf. De druk op arresthuizen, zoals de Antwerpse gevangenis, zal ernstig verhogen. In arresthuizen verblijven gedetineerden 'in voorlopige hechtenis'. De maatregel van de minister gaat over de strafuitvoering, maar de gevolgen daarvan zullen voelbaar zijn in Antwerpen. Hoe snel zal een gedetineerde met een korte straf getransfereerd worden naar een strafhuis?

We moeten onafhankelijk toezicht houden op de gevangenis van Antwerpen, op de behandeling van de gedetineerden en op de naleving van de daar geldende voorschriften. In het kader van deze opdracht kunnen wij advies en inlichtingen geven over aangelegenheden in de gevangenis die met het welzijn van de gedetineerden verband houden en voorstellen doen die we gepast achten. De gevangenis van Antwerpen is voortdurend overbevolkt. Terwijl er in feite maar 439 plaatsen zijn (365 in de mannenafdeling, 48 in de vrouwenafdeling, 26 in de afdeling beperkte detentie) zitten er constant tussen de 600 en de 700 gevangenen. Een overbevolkte gevangenis dreigt een opstapeling van lichamen te worden. De meeste gedetineerden zitten samengepakt in een cel, zonder mogelijkheid om zich voor te bereiden op een leven na de detentie. Veel activiteiten uit het pakket 'hulp- en dienstverlening aan gedetineerden', voorzien door de Vlaamse overheid, kunnen daardoor onmogelijk georganiseerd worden.

Ophoping van stress

We weten dat het in de huidige omstandigheden niet anders kan, maar voortdurend zien we drie gedetineerden in een cel van 12 vierkante meter zitten. Er is net genoeg plaats voor een stapelbed, de derde persoon slaapt noodgedwongen op de grond. Er zijn twee stoelen, voor een derde stoel is geen plaats. Op cel is er verder een (soms niet afgesloten) toilet, een lavabo, een kastje en een tafel. Wie 's nachts wil plassen, moet over de derde matras heen stappen. Het warme middagmaal bedeelt men op cel, maar dat betekent dat een van de drie op zijn bed moet eten. In andere cellen zitten vijf tot zes mensen. Mensen huisvesten in dergelijke benepen ruimten, betekent een ophoping van stress voor zowel bewoners als penitentiair beambten.

De overbevolking is een oud zeer. Oplossingen blijven kunst- en vliegwerk. Ons land stond in 2020 in de Europese top drie van overbevolkte gevangenissen, alleen

in Turkije en Italië is het nog erger. De toestanden zijn mensonwaardig en de Belgische staat is er al bij herhaling voor veroordeeld, zowel door eigen rechtbanken als door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens.

Hoelang moeten we een dergelijk gevangeniswezen nog meeslepen? Dit is absoluut geen verwijt aan de directie of het personeel van de gevangenis, wel een aanklacht tegen een inhumaan systeem. Wie wordt hier beter van? De gedetineerden niet en de samenleving evenmin. Het gaat ook om een mensbeeld. Gedetineerden als medemensen benaderen geeft een andere sfeer, in open gevangenissen is er minder geweld.

We beseffen dat Van Quickenborne een dynamische minister van Justitie wil zijn. Hij heeft wellicht niet de intentie om nog meer mensen naar de huidige, overbevolkte gevangenissen te sturen, en het leven daar nog moeilijker te maken. Wij weten dat er nieuwe gevangenissen gebouwd worden in Haren en Dendermonde, maar tegen 1 december 2021 zijn die niet klaar. Bovendien zullen de oude gevangenissen sluiten, die capaciteit valt weg. Er is ook sprake van 'transitiehuizen', een mooi project met lichte bewaking voor gedetineerden die aan het eind van hun straf zijn. Maar dat is bedoeld voor een relatief kleine groep gedetineerden, een honderdtal. Zal het extra personeel bij de strafuitvoeringsrechtbanken de nieuwe toevloed van kandidaat-gedetineerden kunnen opvangen?

Enkelband is ook straf

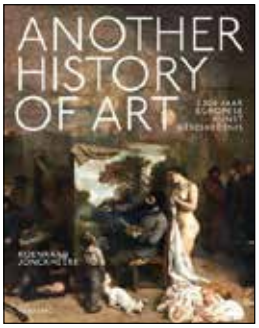
De intentie om alle straffen, ook de korte onder de 36 maanden, te laten uitzitten zonder dat de capaciteit hiervoor aanwezig is, zal – vrezen wij – de overbevolking nog doen toenemen. Daarom staat de Commissie van Toezicht van Antwerpen niet achter het wetsvoorstel. Een straf uitzitten met een enkelband is óók een straf, geen situatie van straffeloosheid, en de gestrafte behoudt zijn woning en sociale contacten. Een klassieke opsluiting riskeert meer persoonlijke en maatschappelijke nadelen te creëren dan voordelen. Ook door een (korte) gevangenisstraf riskeert een gedetineerde zijn werk, familie en vrienden te verliezen. Als hij weer buitenkomt, zijn de problemen meestal groter dan voorheen.

Vandaag moeten we, ook in de strafuitvoering, handelen vanuit de rechten van de mens en dus ook van de gestraften. De 'basiswet betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden' van 2005, die nog niet volledig geïmplementeerd is, beschrijft hoe dit kan. We moeten de gestraften, of het nu gaat over mensen die kort of lang gestraft zijn, als medemensen bejegenen.

Ondertekend door het alle leden van de Commissie van Toezicht Antwerpen, Frederik Janssens (voorzitter), Marcel Heymans (ondervoorzitter), Marc Peeraer, Anne-Marie Bonroy, Jan Dockx, Pieter Brosens, Sanne De Clerck, Etienne Foets, Katarina Francus, Lieve Lagae, Clara Lammens, Dirk Luyten, Imane El Morabet, Nicole Verbessem.

CULTUUR - BOEKEN

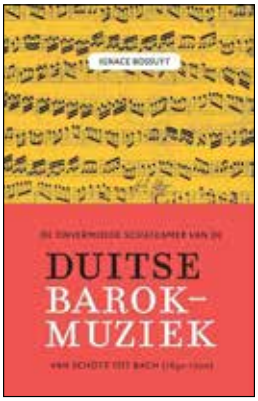
★★★★★

2500 JAAR EUROPESE KUNSTGESCHIEDENIS
Koenraad Jonckheere
Uitgeverij 65 E.Hannaibal books. / €64,5

Ik kocht het boek voor mezelf als ijkingspunt voor mijn nieuw boek "Het oog in de kunst" dat ik afwerk en vond dan dat het wel kon vermeld in onze reeks boekbesprekingen. Het is een indrukwekkend studieboek dat inderdaad 2500 kunstgeschiedenis analyseert en bespreekt. De auteur-hoogleraar kunstgeschiedenis aan de universiteit Gent' is niet aan zijn proefstuk en zijn achterliggende kennis is indrukwekkend. In vijf hoofdstukken -Het product kunst-Het idee kunst-Kunst en wetenschap-Kunst macht en geloof-Vorm en inhoud- situeert hij kunst in de tijdsgeschiedenis en legt de verbanden met politiek maatschappij en religie.

Het aantal afbeeldingen(571) verplettert wel een beetje en-hier en daar zitten er herhalingen-het is een zwaar boek (letterlijk). Het is een impressionant studieboek met een zeer goed geordende lijst van afbeeldingen en bibliografie.
Voor mij dus 4,7/5 sterren.

Frank Goes

★★★★★

DE ONVERMOEDE SCHATKAMER VAN DE DUITSE BAROKMUZIEK
van Schütz tot Bach (1650-1700)
Ignace Bossuyt
432 pag., 35 euro, uitg. Sterck en De Vreese

Ignace Bossuyt, prof.em.musicologie aan de KUL, koos de periode 1650-1700 die voorafgaat aan de komst van het muzikale genie Bach. Het einde van de verwoestende dertigjarige godsdienstoorlog met het verdrag van Westfalen betekende een heropleving van de Duitse barokmuziek. De opzet van het boek is duidelijk: voor ieder jaar koos de auteur één componist die hij situeert en waarvan hij één compositie bespreekt. Een QR-code, die meestal verwijst naar You Tube, laat toe het fragment te beluisteren en bij vocale composities wordt naast de Duitse of Latijnse tekst de Nederlandse vertaling geplaatst. Hij begint in 1650 in Dresden met Heinrich Schütz en zijn topwerk Symphoniae Sacra en eindigt in 1700 in Leipzig met Johann Kuhnau, de voorganger van Bach als Thomascantor.

Het boek sluit af met noten, literatuur, terminologie een uitgebreide discografie.
Een uitzonderlijk erudiet werk temeer omdat zijn vakgebied de polyfonie van de renaissance is.

Jan Dockx

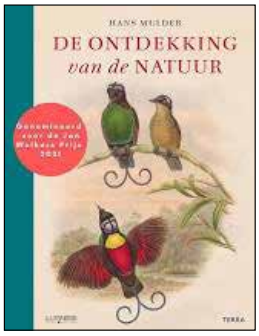

★★★★

VRIJ VAN CORONA
Het begin van een nieuw tijdperk.
Jaap Goudsmit
222 pag., 22,99 euro, uitg. Pluim

Viroloog Jaap Goudsmit beschrijft in dit boek wat één jaar onderzoek door duizenden wetenschappers opleverde en hoe feit en fictie van elkaar te onderscheiden. Verder toont hij aan hoe de wetenschappelijke vooruitgang de kennis heeft opgeleverd om pandemieën te bestrijden. Volgens hem is een nieuw tijdperk aangetreden: het immunoceen, het tijdperk waarin we wereldwijd in staat zijn om ons te beschermen tegen aandoeningen die onze levensverwachting en levenskwaliteit negatief beïnvloeden. Daartoe formuleert hij twee essentiële elementen: de doorbraak van de biologische technologie die helpt een vroegtijdige dood te voorkomen en het algemeen besef dat we ieder voor zich aan de slag moeten om ons te wapenen tegen lijden door ouderdom. Covid 19 heeft vooral de westerse wereld getroffen met zijn typische beschavingsziekten: obesitas, hypertensie, hartziekten en hoge cholesterol.

Jan Dockx

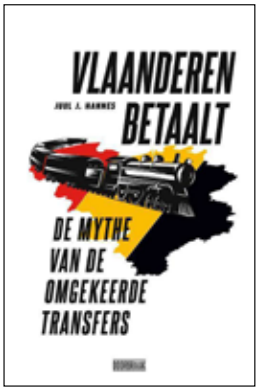

★★★★★★

DE ONTDEKKING VAN DE NATUUR
Hans Mulder
256 pag., 49,99 euro, uitg. Terra

Historicus Hans Mulder is conservator natuurlijke historie bij het Allard Pierson Museum en bibliothecaris van de Artis Bibliotheek beiden verbonden aan de universiteit van Amsterdam.
In twintig heerlijke hoofdstukken beschrijft hij de ontdekking van de natuur over een periode van 400 jaar met illustraties op groot formaat die van uitmuntende kwaliteit zijn. Elk hoofdstuk leest als een causerie met talrijke anekdoten. Zijn ontdekkingstocht begint rond 1450 toen Gutenberg de drukmethode verbeterde om teksten te zetten in losse letters en ze met een pers in grote oplagen af te drukken. In 1492 verschijnt de Nürnberger Weltchronic dat de toenmalige kennis van de aarde en de mensheid samenbracht. Hij eindigt in 1859 met Darwins On the origin of species.
Zondermeer een uitzonderlijk boek.

Jan Dockx

★★★★★

VLAANDEREN BETAALT
Juul J. Hannes
De mythe van de omgekeerde transfers
Doorbraak Boeken 2021

In 2007 werd bij Roularta Books een boek met dezelfde titel, doch een toegevoegde ondertitel, uitgegeven: “De mythe van de omgekeerde transfers – Fiscale prestaties van Vlaanderen, Wallonië en Brabant 1832-1912”. Het kwam tot stand mede dankzij de steun van het “Fonds voor Vlaanderen” op initiatief van wijlen Louis Lamberts van Assche en Frans Crols. Zoals Frans Crols in zijn voorwoord schrijft, is het huidige boek dat recent van de pers kwam een heruitgave van de oorspronkelijke tekst van Professor Juul Hannes, gevolgd door essays van drie commentatoren. Het initiatief is verantwoord: de geldtransfers uit Vlaanderen lopen nog steeds door en de mythe van de omgekeerde transfers in het verleden duikt terug op.

Deel 1 Juul Hannes: De mythe van de omgekeerde transfers – Fiscale prestaties van Vlaanderen, Wallonië en Brabant 1832-1912

Juul Hannes (1938-2012) was hoogleraar economische geschiedenis aan de UGent en de VUB.
De door J. Hannes bestudeerde periode komt overeen met die van het verarmende Vlaanderen.
In Wallonië daarentegen kwamen de mijnbouw en de daaraan gekoppelde industrialisering op gang.
Men kon dus verwachten dat dit verschil weerspiegeld zou worden in de belastingopbrengsten. Tot Hannes' verrassing was het tegendeel het geval. De vier Vlaamse provincies waren over de ganse periode 1832-1912 goed voor 44 % van de totaliteit van de belastingen bij een bevolkingsaandeel van 43,8 %: Vlaanderen betaalde dus zijn verwachte deel. De vier Waalse provincies betaalden slechts 30,4 % van de belastingen bij een bevolkingsaandeel van 38,2 %. En Brabant (Vlaams Brabant + Waals Brabant + Brussel) betaalde 25,6 % bij een bevolkingsaandeel van 18 %. Het geval Brabant laten we in deze bespreking verder buiten beschouwing ter attentie van de nieuwsgierige lezer.

Om in deze Vlaams-Waalse paradox klaarheid te scheppen, spitte Hannes verder en vond volgende oorzaken/mechanismen voor de hoger dan verwachte Vlaamse belastingopbrengsten ondanks "Arm Vlaanderen" en voor de lager dan verwachte Waalse opbrengsten:

° Vooreerst werden aanpassingen van het fiscaal stelsel aan de economische toestand vermeden, zodat Vlaanderen belastingen bleef betalen op verouderde grondslagen ook toen de welvaart verdwenen was, terwijl het fiscaal stelsel om dezelfde reden niet bij machte was de resultaten van de industriële revolutie in Wallonië behoorlijk te belasten. Dat was het geval bij de grondbelasting, de bedrijfsbelasting en de personele belasting.

° Bovendien werd de groei van directe belastingen bewust afgeremd door de politici om het aantal cijnskiezers te beperken.

° Nog twee belangrijke details. Als steun aan de Waalse nijverheid waren de mijnbazen vrijgesteld van bedrijfsbelasting. Buitendeuren en vensters werden zorgvuldig geteld: in kleine gemeenten was volgens het tarief van 1822 een deur of venster minder waard dan in een stad en Vlaanderen telde meer steden dan Wallonië.
De grote verdienste van Hannes' werk is de gedetailleerde uitwerking van zijn studie.

Deel 2 Alain Mouton: De transferstudies: van quasi taboe naar het hart van het economisch debat
Alain Mouton (1972) studeerde Politieke Wetenschappen aan de KU Leuven.
Hij geeft een uitgebreid overzicht over de studies die de geldtransfers in Vlaanderen behandelen.
De eigenlijke studie begint in 1978 met de Leuvense economen Albert Verheirstraeten en Paul Van Rompuy via de berekening van de regionale saldi. Voor de periode 1955-75 verwijst Mouton naar Gerd Dottermans (KU Leuven). Verder verwijst hij naar de Kredietbank, later de KBC (1998-2003), naar de Vlaamse Administratie Abafim in 2004, het AK-VSZ (Actiecomité voor een Vlaamse SZ) (1995 tot heden), het Warandemanifest op initiatief van René De Feyter en Remi Vermeiren (2005), het Steunpunt Fiscaliteit en Begroting van de Vlaamse Administratie (2005), VIVES (Vlaams Instituut voor Economie en Samenleving) (2008), de Nationale Bank van België (NBB) (2008) en het boek van Juul Hannes (2007).

Mouton bespreekt ook Vlaamse reacties (Bea Cantillon, 2010) evenals Franstalige reacties met verschillende standpunten: enerzijds Michel Quévit (UCL) die de stelling handhaaft dat Vlaanderen pas halverwege de jaren'60 van vorige eeuw een netto betaler werd, anderzijds de groep CERPE (Centre de Recherche en Economie Régionale et Politique Economique) van de universiteit van Namen, met Robert Deschamps en Christophe Ernalsteen. Eerstgenoemde beschouwt de geldtransfers uit Vlaanderen als een gevolg van de lagere sociale bijdragen en belastingen door de lagere Waalse werkzaamheidsgraad. Laatstgenoemde betwist de stelling van de VIVES-studie dat de intresten op de staatsschuld ook in de transfers moeten worden meegeteld omdat dit een dubbeltelling zou inhouden.

Verder vermeldt Alain Mouton nog de studie van de Leuvense economen André Decoster en Willem Sas (2017 en 2021), die eveneens het transfer uit Vlaanderen berekenden doch de nadruk blijven leggen op de interpersoonlijke solidariteit.

In dit overzicht van Alain Mouton schommelen de geldtransfers uit Vlaanderen via de drie klassieke kanalen (sociale zekerheid, belastingen en financieringswet) tussen 4,9 en 7,8 miljard euro per jaar.
Mouton eindigt zijn essay met de beschouwing dat de geldtransfers ook in het nadeel van de ontvangende regio zijn door het in stand houden en zelfs toenemen van de transferafhankelijkheid.

Deel 3 Geert Jennes: Voor Vlaanderen is de federale staatsschuld de opportuniteitskost van België
Geert Jennes (1967) is professor economie aan de Hochschule Osnabrück – Universität für *Angewandte Wissenschaften en geaffilieerd onderzoeker aan Vives, KU Leuven.*
Geert Jennes behandelt niet de geldtransfers uit Vlaanderen via de hoger geciteerde drie klassieke kanalen, doch die via de intrestlasten van de Belgische staatsschuld. Met Vives slaagde hij erin om het internationaal wetenschappelijk tijdschrift over politieke economie en overheidsfinanciën *Kyklos* te overtuigen van het belang ervan.

Jennes stelt voorop dat Vlaanderen vele jaren van de voorbije decennia 3 -5 % van het Belgisch bruto binnenlands product (of 13 - 21 miljard euro/jaar) naar Franstalig België (Wallonië + Brussel) heeft overgedragen. Namelijk door betaling van grote intrestlasten op de Belgische federale staatsschuld.

Die intrestlasten genereren transfers tussen Vlaanderen en Franstalig België doordat er jaarlijks een verschil is tussen de federale intrestlasten die Vlaanderen effectief heeft gefinancierd (via belastingopbrengsten jaarlijks geleverd aan de federale kas) en de federale intrestlasten die Vlaanderen zou hebben moeten financieren op het deel van de federale schuld dat in Vlaanderen ontstaan is.

Volgens Geert Jennes is de Belgische staatsschuld de échte kost van België en zijn de traditionele transfers via de klassieke drie kanalen dat slechts in mindere mate.

Jennes besluit dat belastingautonomie voor de Belgische deelstaten een voldoende voorwaarde is om de besproken massale Belgische begrotingstransfers voorgoed te stoppen.

Deel 4 Didier Paquot: Verloop van de intergewestelijke financiële transfers tussen Vlaanderen en Wallonië *Didier Paquot (1959) is sinds oktober 2020 chief economist en onderzoeksdirecteur bij het Destrée Instituut.* Afhankelijk van de gebruikte methode in de studies liggen volgens Didier Paquot de jaarlijkse transfers ten voordele van Wallonië tussen de 5,2 en 7,9 miljard euro. Volgens zijn eigen berekeningen bedroeg de tewerkstellingsgraad in 2018 in Wallonië 63,7 % tegen 74,6 % in Vlaanderen; bij een tewerkstellingsgraad van 74,6 % zouden er in Wallonië 229.386 banen moeten bijkomen, wat 11,8 miljard euro supplementaire inkomsten zou opleveren. Samengevat komen de financiële transfers tussen Vlaanderen en Wallonië uitsluitend voort uit de lage tewerkstellingsgraad in Wallonië.

De werkgelegenheidsratio Wallonië/Vlaanderen verslechterde sterk tussen 1981 en 1995 van 55 naar 47 % met als gevolg een primaire loonafstand die op zijn beurt zorgde voor transfers tussen Vlaanderen en Wallonië; de oorzaak was een diepgaande herstructurering van de Waalse industriële nijverheid en de bouwnijverheid. Het gevolg was een verlies van bijna 91.000 arbeidsplaatsen in de Waalse industrie tussen 1981 en 1995.

Wallonië reageerde in 1999 met het "Contrat d'avenir" en met drie Marshallplannen tussen 2005 en 2017. Die plannen hebben in de biotechnologie een nieuwe industriële sector helpen ontluiken. Doch de resultaten bleven beneden de verwachting. Didier Paquot blijft evenwel hoopvol. Industriële omschakeling vraagt meerdere decennia tijd: op korte tijd zullen de transfers dus niet uitdoven, wel verminderen naarmate de Waalse tewerkstellingsgraad stijgt.

De verdienste van de drie bijkomende essays is dat het probleem van de geldtransfers uit Vlaanderen onderzocht wordt via de verschillende transferkanalen en dat de essays afkomstig zijn van verschillende personen, waaronder eveneens een Waal.

Eric Ponette

VOOR U GELEZEN (DS 11.08.21)

Tom Sauer, hoogleraar internationale politiek UAntwerpen, formuleert, naar aanleiding van de recente overstromingen, doorslaggevende argumenten over de toekomstige taak van defensie.

Zowel voor de pandemie als voor de catastrofale gevolgen van de klimaatverandering is België niet voorbereid. Nochtans is de belangrijkste taak van de overheid zijn burgers te beschermen. De laatste keer dat ons land door een ander land is aangevallen is 80 jaar geleden. De kans dat dit zich herhaalt is bijzonder klein. De NAVO voedt de angst voor een Russische aanval. De cijfers spreken dit tegen: de NAVO besteedt jaarlijks 1000 miljard dollar waarvan 300 miljard door Europa versus 60 miljard door Rusland. De grote winnaars zijn de wapenbedrijven zoals Lockheed Martin waar de vorige regering voor miljarden aan F-35's heeft besteld.. En om wat te doen: branden blussen in Brecht, mensen van de daken halen in Pepinster, één op één luchtgevechten? Wel voor bombardementen in het buitenland die een contraproductief effect hebben. De nieuwe bedreigingen zijn hittegolven, bosbranden, overstromingen, pandemieën en cyberaanvallen. In principe moet de civiele bescherming de leiding nemen bij binnenlandse rampen. Maar die overheidsdienst werd hervormd en afgebouwd. Sauer stelt dat defensie deze taak beter op zich kan nemen. Een eerste aanzet is de installatie van veldkeukens en de coördinatie van de voedselverdeling in de gemeenten die door de overstromingen zijn getroffen. Draai de prioriteiten van het leger om en geef voorrang aan hulp aan de natie in plaats van militaire interventies in het buitenland. Bulldozers in plaats van tanks. Bruggen bouwen in plaats van bruggen bombarderen . En helikopters die effectief in eigen land kunnen worden ingezet.

Addendum.

En dan heeft Sauer het nog niet gehad over onze indrukwekkende zeemacht voor de verdediging van 60 km kustlijn. De heroriëntatie geldt dan ook voor de zeemacht die zich niet alleen mag fixeren op de Noordzee en het Scheldebekken maar ook in Wallonië een vestigingsplaats moet hebben. Het voordeel is dat de zeemacht perfect tweetalig is.

Gelukkig zijn onze duikboten nog niet aan vervanging toe.

Jan Dockx

TENTOONSTELLING

Zonder denigrerend over te komen is er geen enkele opzienbarende binnenlandse tentoonstelling.
Wel zijn er twee opmerkelijke musea die wel de moeite waard zijn om in deze rubriek te bespreken.

ROGER RAVEELMUSEUM IN MACHELEN

De retrospectieve in Bozar sloot de deuren maar het Raveeljaar is nog niet afgelopen. Het Raveelmuseum heeft meer dan 10 projecten op de affiche staan. Na de tentoonstelling *"Zien, denken,schilderen* volgt nu *"Subtiliteiten"* waarin generatiegenoten Dan Van Severen en Roger Raveel naast elkaar hangen. Beiden schilderen op hun eigen manier abstract. De abstracte periode eind jaren vijftig is een onderbelichte fase in het oeuvre van Raveel.

Conservator Deboutte beschouwt dit als een missie van het museum: het uitdiepen van de verschillende facetten van het oeuvre. Het Raveelmuseum, dat ongeveer 900 werken bezit, is een nichemuseum (monografisch) en zoekt in de toekomst aansluiting met gelijkaardige musea in het buitenland.

In het najaar is er de tentoonstelling *"Terug naar Machelen"* met centraal de viering van de terugkeer van de bruiklenen aan Bozar en in november volgt nog een solo met Rein Dufait.
Andere musea sluiten aan met in Oostende het Ensorhuis over de relatie tussen Ensor en Raveel en in Sint-Martens-Latem het museum Gevaert-Minne die hetzelfde doet tussen Hubert Malfait en Raveel.

Mu.Zee in Oostende

Na vijf maanden renovatie heropent Mu.Zee. Het museum, opgericht in 1986, zet in op Belgische kunst van 1880 tot heden en de collectie bestaat uit 8000 werken. De nieuwe conservator mevrouw Savelkoul stelde vast dat er teveel, soms 7 tegelijk, tijdelijke tentoonstellingen waren waardoor de eigen collectie in het depot bleef. Ook waren afzonderlijke zalen voorzien voor Ensor, Spilliaert en Servais. Het museum had nood aan een herbronning en er werd resoluut gekozen voor een chronologische voorstelling van de eigen collectie naar aanloop van de grote renovatie in 1924. Met eigen middelen werd een revitaliseringsproces uitgewerkt. Oorspronkelijk was het museum het warenhuis SEO van de Socialistische Coöperatieve en werd gebouwd tussen 1949 – 1955 naar het ontwerp van de modernistische architect Gaston Eysselinck. Het gebouw met zijn karakteristieke glaswand behield amper 25 jaar zijn oorspronkelijke functie. Door het pand te ontmantelen met enkele eenvoudige ingrepen kwam de oorspronkelijke architectuur beter tot zijn recht en evolueerde een dicht getimmerd museum naar een open landschap.

Op de eerste verdieping staan de wanden kriskras door elkaar. Hoewel er een beginpunt is kan de bezoeker zijn parcours vrij kiezen. Opvallend is de focus op vrouwelijke kunstenaars wat in het verleden niet steeds het geval was.

Mu.
ZEE

Ook een expert heeft soms een expert nodig.

Maak een afspraak
op kbc.be/mediservice

KBC

FILM

Zaols beloofd iets rond de toekomst-voorspellende waarde van film.

Ik bespreek er graag drie.

1. De eerste rond reizen in de ruimte en toekomstige technologie.

Het gaat over de film en de daaropvolgende filmreeksen **STAR TREK** voor het eerst uitgezonden in 1966-55 jaar gelden .Sindsien zijn er zeven televisie series en dertien speelfilms gemaakt door Gene Roddenberry en zijn opvolgers;sommige waren een succes,andere wat minder. Roddenberry bracht een utopische toekomstwereld waarin de aarde de meeste problemen van honger,vervuiling armoede en conflicten had opgelost.De mensheid had dan,door gebruik te maken van"sneller dan het lichttechnologie" koloniën gesticht in het melkwegensysteem,en die werden geregeerd door een overkoepelende organisatie van de"Verenigde Federatie van Planeten" .Zo goed als alle afleveringen gingen over een herkenbaar menselijke conflict .Star trek was een weespigeling van het destijds bestaande wereldbeeld van de Verenigde Staten in de periode van de Koude Oorlog.

Hun eerste proefaflevering was geen succes maar toen de tweede proef aansloeg bij de 'hoger opgeleiden' werden de reeksen interessant voor de adverteerders,en tientallen afleveringen zagen dan het licht.

Een aantal technologiën die nu nog niet bestaan werden in de films gebruikt zoals de "sneller dan het licht technologie" die noodzakelijk was om planeten buiten het zonnestelsel te bezoeken.

Ook hadden de ruimtereizigers in de reeksen het probleem van bevoorrading opgelost.Zij gebruikten "replicator"technologie zodat alles kon worden gereproduceerd uit het geheugen.

Verschillende technologiën die in Star Trek werden gebruikt en toen nog niet bestonden zijn ondertussen wel realiteit geworden.Het meest bekende voorbeeld is de "communicator" het draadloze communicatiesysteem in de eerste serie.Ook"touchscreen" werd al gebruikt in Star Trek,lang voor het werd uitgevonden en gebruikt in het dagelijks leven.

Ook het"hypospray"apparaat, waarmee injecties naaldloos worden gegeven ,werd in de film gebruikt vooraleer het veel later in realiteit ook werd uitgevonden.
Idem dito voor het bionisch oog,dat in de film gedragen werd door Geordi La Forge ,en dat nu ook sinds jaren bestaat(zie Argus II Retinal Prosthesis System).
Wat is er ook speciaal aan deze film en de daaropvolgende reeksen.Eerst en vooral de creativiteit van de makers en hoe zij omsprongen met suggererende beelden.Hoewel iedereen toen ook wist dat er in de ruimte een vrijwel compleet vacuüm heerst zodat geluidsgolven onmogelijk zijn komen er in elke reeks ontploffingen ,geluid van opstarten van motoren enz voor, want geluiden maken de voorstelling aantrekkelijker.Een ander probleem waar weinig aandacht werd besteed is de zwaartekracht. Iedereen weet dat zwaartekracht in de ruimte alleen door versnelling of rotatie kan worden opgewekt maar bij Star Trek en vele andere films is er binnen het ruimteschip bijna altijd zwaartekracht. In die reeksen wordt dat gerealiseerd door *artifical gravity* maar de makers waren zo slim die techniek niet te verklaren want zij hadden er simpelweg geen verklaring voor.

2.OUTBREAK, een rampenfilm uit 1995 die 26 jaar oud is, maar super actueel blijft, is de tweede film..

Sam Daniels, militair virusspecialist, ontdekt een aan ebola verwant onbekend dodelijk virus. Het virus heeft zijn weg weten te vinden naar de Verenigde Staten via een aap uit Zaïre. Het virus, dat zich via de lucht verspreidt, is dan al verantwoordelijk voor de gruwelijke dood van de bevolking van een heel dorp.

Ondanks pogingen het virus te isoleren, komt de gevaarlijke ziekte in de Verenigde Staten terecht. De hoofdacteur wil maatregelen nemen om een epidemie tegen te gaan, maar wordt om geheimzinnige redenen tegengewerkt door zijn superieuren. Voor Sam Daniels en zijn ex-vrouw Robby, ook een viroloog, breekt er een wedloop tegen de klok aan om het virus te isoleren, de paniek onder controle te brengen en de oorspronkelijke gastheer te vinden. Een aantal zaken komen ons wel bekend voor nietwaar?

De recensisten waren niet allen onverdeeld gelukkig maar de film werd echt spannend en erg deskundig in elkaar gestoken door Wolfgang Petersen(die ook Das Boot regisseerde) en hij behandelde een thema dat toen weinig of niet bekend was.Er was ook groot acteurswerk van "grote acteurs" zoals Dustin Hoffman, René Russo, Morgan Freeman, en Kevin Spacey.Namen die nu nog doorklinken.

3. Onze derde film is MINORITY REPORT

Deze film werd in 2002 geregisseerd door niemand minder dan Steven Spielberg.,nog steeds een cruciale film als het gaat over privacy-vragen.De film laat niet alleen een aantal futuristische technologieën zien die inmiddels al lang bestaan, maar ook stelt hij de vrijheid van de mens en de vrije wil aan de orde .Tom Cruise loopt in zijn rol van politieagent Anderton rond in diens geïmproviseerde en hoogst illegale medische behandelkamer. Hij wil zijn ogen laten vervangen om niet langer herkend te worden door alle sensoren op straat.

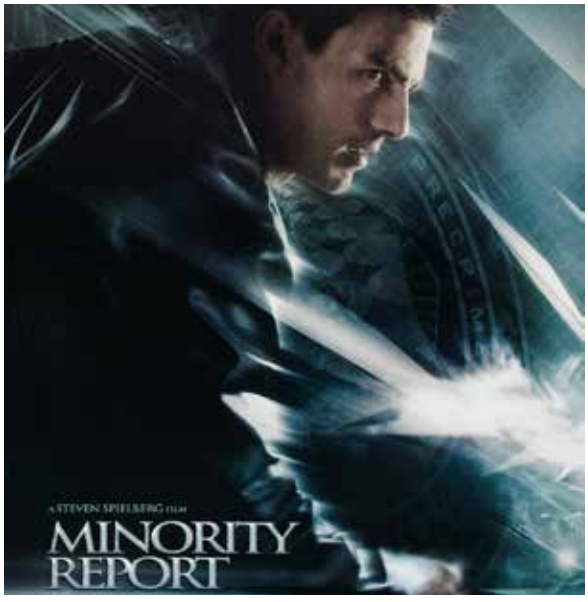
In *Minority Report* werden er al zes jaar geen moorden meer gepleegd. Want ,in die film die zich afspeelt in 2054, wordt de stad veilig gehouden door politieagenten die, met een Google-Glass-achtige bril op hun neus, robots aansturen op zoek naar criminelen. Ze navigeren door de informatie op hun beeldscherm zoals we nu ook al een Xbox kunnen bedienen. Om opstandige arrestanten te bedwingen hangt aan de riem van de agenten een moderne versie van de Taser, de *Sick Stick*. Het systeem waarmee de agenten de actuele geografische locatie van een bekende verdachte achterhalen is niet wezenlijk anders dan het systeem dat men nu al gebruikt. En die irisscanners die Tom Cruise wil ontwijken, zijn als identificatiemiddel vandaag de dag ook al niets nieuws meer. Maar het belangrijkste middel dat de agenten van de "Precrime"-afdeling in handen hebben zijn de 'precogs-precognitives'. Het zijn genetisch gemodificeerde mediums die in staat zijn om toekomstige moorden foutloos te voorspellen. Het stelt de politie in staat om de moord te voorkomen en degene die op het punt stond de moord te plegen te arresteren. Aan dat fenomeen is ondertussen niets futuristisch meer. Nu al laten politiekorpsen over de hele wereld zich leiden door voorspellingen.

Het centrale thema van *Minority Report* is de vrije wil van het individu in een situatie waarin alles al als een vaststaand feit is voorspeld, want in een wereld geregeerd door algoritmen is de individuele vrijheid zeer beperkt.

De film kent nog zoveel meer parallellen met onze huidige maatschappij. Ook in 2054 is beveiligen mensenwerk.

Bibliografie

De bespreking van "minority report" is gedeeltelijk gebaseerd op teksten van Rejo Zenger die werkt als onderzoeker bij de digitale burgerrechtenbeweging Bits of Freedom.

Frank J Goes

Nieuws van onze leden

POLITIEKE ACTUALITEIT

CULTUUR

Wat leerden we over klimaat, milieu en gezondheid op het GDA 2021?

CT-SCAN ONDER DE LOEP

Pr.A.Baert

(F)ACTUEEL

ONS SYMPOSIUM

Een zelfstandige Vlaamse gezondheidszorg?

VLAAMS ARTSENVERBOND